

Gradisov vestnik

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

Delavski svet je razpravljaj

Gospodarski načrt dokončno sprejet

V četrtek, dne 18. julija 1974 je imel delavski svet podjetja svojo 6. redno sejo v novem sestavu po izvoljenih delegatih temeljnih organizacij združenega dela. Na dnevnem redu je bil sprejem statuta podjetja, drugega dela letnega gospodarskega načrta, ki obsega v glavnem merila delitve dohodka, pravilnika o informiranju in pravilnika o osebnih zaščitnih sredstvih.

Najprej je delavskemu svetu poročal tov. glavni direktor o poteku razgovorov pri tovarišu Miranu Šošlarju o nepriznanih razlikah v cenah materiala, vgrajenem pri gradnji avtoceste Hoče-Levec. Zahteve za priznanje razlik so bile poslani, ni pa še bilo nobenega odgovora.

Po določitvi nove ustave je temeljni samoupravni akt sporazum o združevanju temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo. Ta sporazum so naše TOZD sprejele po organiziranju in prenosu vseh sredstev, ki so se do organiziranja vodila kot skupna. Sporazum o združevanju TOZD v GIP Gradis je bil podpisan 17. maja 1973, dopolnjen pa je bil dvakrat zaradi določenih dopolnitev predpisov z uvelja-

vitvijo ustave. Sedaj je organiziranje TOZD v našem podjetju končno in ves postopek, ki je bil zelo zahteven, zaključen ter izpeljan tudi vpis konstituiranja v sodni register, kakor to zahteva zakon.

Za nadaljnjo organizirano delo je bilo potrebno še izdelati statut podjetja, kot skupni akt, katerega v smislu 106. člena ustave sprejmejo na predlog delavskega sveta podjetja delavci združenih temeljnih organizacij združenega dela.

Predlog statuta, katerega je dal v obravnavo delavski svet podjetja, so sprejeli delavci v TOZD na zborih z večino glasov v vsaki TOZD in je s tem stopil v veljavo Statut ni več temeljni akt, kot je bil doslej, temveč dopolnjuje tisto, kar ni mogel zajeti sporazum o združevanju TOZD v delovno organizacijo. Tako tudi ne more biti v nasprotju s samoupravnim sporazumom o združitvi.

Gospodarski načrt za letošnje leto je bil dokončno sprejet in sicer v posameznih sestavinah, kot so: delitvena razmerja dohodka, osnove za prevzemanje stroškov skupnih služb, rezervnih skladov skladov skupne porabe, združevanja sredstev skladov TOZD kakor tudi za odplačevanje že prej sprejetih dolgoročnih obveznosti. Razprava o teh sestavinah gospodarskega načrta so bile dolgotrajne, in obširne v vseh TOZD saj je potrebno po sklenjenem sporazumu o združitvi TOZD soglasno sprejeti gospodarski načrt v vseh TOZD. Soglasnost je bila dosežena in so glasovali delegati za predlog razen delegatov TOZD biroja za projektira-

nje v Ljubljani, ki se ne strinja s tem, da bi bila osnova za prevzem skupnih stroškov družbeni proizvod tj. dohodek in amortizacija, čeprav je bil predlog ekonomsko utemeljen glede na to, da je to v skladu z načeli našega družbenoekonomskega sistema. Da bi dosegli tudi pri omejenem kolektivu skladnost, je delavski svet zadalil predsednika tov. Janžekoviča, da v neposrednem razgovoru v kolektivu skuša doseči usklajeno mnenje in stališča z drugimi TOZD v sestavi podjetja.

Delavski svet podjetja po naši ustavi po sklenjenem samoupravnem sporazumu o združitvi TOZD v GIP Gradis upravlja delo in poslovanje delovne organizacije kot celote, določa pri opravljanju te funkcije med drugim poslovno politiko, sprejema plan in program za delo in razvoj, določa ukrepe za izvajanje poslovne politike ter plana in programa za delo in razvoj. Po našem sporazumu o združitvi TOZD v GIP Gradis je priznan gospodarski načrt kot skupni splošni akt, v katerem so vključena planska predvidevanja posameznih TOZD in hkrati upoštevana tudi zaščita interesov drugih TOZD ter podjetja kot celote.

Dohodek in sistem dohodka je kot ekonomska podlaga samoupravljanja in glavni motiv gospodarjenja, bistveni dejavnik integracije in povezovalna zbirna točka in enotnost tekočega in minulega dela (cit. iz resolucije X. kongresa ZKJ). Pri uresničevanju tega se morajo delavci v TOZD pripravi na lastnem spoznanju, da sta njihova dejavnost in dohodek v organizaciji združene delo, v kateri delajo in upravlja jo, odvisna od dejavnosti in od dohodka delavcev drugih organizacij, s katerimi so povezani v reproduktivnem procesu. Zato se morajo dogovarjati in sporazumevati o vseh bistvenih vprašanjih, od katerih je od-

Sami smo akterji v uresničevanju svojih življenjskih interesov

Ustavna preosnova naše stvarnosti je dolgoročen družbeni proces, faza v revolucionarnem prizadevanju v vsakem posamičnem delu in hkrati družbi kot celoti. Celoten proces pa seveda ni nekaj stihijskega, ampak organizirano prizadevanje pod vodstvom Zveze komunistov za spreminjanje praktičnih odnosov med ljudmi na ustavni podlagi — je konflikt med starim in novim. Kvalitetna sprememba je zlasti v tem, da ne gre zgolj za spremembo odnosa med ljudmi, ampak da so ljudje (to se pravi mi sami!) akterji teh sprememb v uresničevanju svojih življenjskih interesov. To pa pomeni potrebo po spremembi v ljudeh, v njihovem ponašanju in mišljenju.

Zato ni nič čudnega, če naloge iz dneva v dan rastejo, če se poraja več predlogov, več dilem k isti stvari, ker nekateri napačno trdijo, da je stanje vse slabše in se jih loteva malodušje in utrujenost. Nasprotno, to je samo dokaz, da je ideja samoupravljanja prodrla tudi v najbolj skrite in konservativne sfere družbenih odnosov. Res je, da si nekateri samoupravljanje kar po svoje tolmačijo in mislijo, da je sedaj čas za svoje lastne osebne ambicije. Toda k sreči je teh vedno manj, kajti ravno vse večja angažiranost delavcev vse manj dopušča posameznikom, ki hočejo preko delavskega samoupravljanja uveljavljati svojo voljo. Najpomembnejša in osnovna kvaliteta je ravno v tem, da je polno angažiranje komunistov in drugih progresivnih sil v podjetju, da je vse več problemov, ki jih na ustavni osnovi razrešuje vse več ljudi, to pa je končno tudi namen naših prizadevanj in osnova preizobrazbi družbe v demokratično skupnost vseh in vsakogar.

Ker vedno več delavcev razpravlja o različnih problemih, bo tudi vedno težje uveljavljati ozke tendence posameznih TOZD ali posameznikov, težej po ukinjanju medsebojnih odgovornosti, vzajemnosti in solidarnosti in sploh o odnosih med TOZD v delovni organizaciji kot v širšem družbenem prostoru. Nič nimamo proti, če se ta ali ona TOZD pri sprejemanju določenega samoupravnega akta ne strinja, toda v končni fazi se mora manjšina podrediti večini, predvsem, če je to v interesu širše družbene skupnosti. Zato lahko upravičeno trdimo, da delegati TOZD projektiivnega biroja Ljubljana na zadnjem delavskem svetu podjetja niso imeli prav, ko so ob sprejemanju tako pomembnega interesnega akta, kot je gospodarski načrt in statut podjetja, dosledno vztrajali na svojih pozicijah.

Spreminjanje praktičnih odnosov med TOZD in sploh med ljudmi lahko poteka le sočasno, z roko v roki, skladno s spremembami v samoupravnih aktih. Prav razmerje sil in stanje, kakršno je, nam narekuje, da damo še večji poudarek samoupravnemu urejanju splošnih aktov, ter da si še bolj prizadevamo da postanejo le-ti resničen odraz interesov in ciljev delavcev pri zagotavljanju pravic in dolžnosti. Odpori, ki so še prisotni pri sprejemanju še bolj pa pri izvajanju interesnih aktov, bodo znatno oslavljeni, če bomo v celoti uspeli urediti vprašanja odgovornosti in z ustavno urejenimi medsebojnimi odnosi urediti gospodarjenje in poslovanje na vseh področjih našega dela.

C.

Gradis za Kozjansko

Pred dobrim mesecem ali natančneje dvajsetega junija ob 18.06 je prebivalce vzhodne in osrednje Slovenije presenetil močan potres. Kozjansko, že tako eno najrevnejših področij naše republike je prizadelo še ena nesreča. Komaj smo temu področju začeli odpirati boljše možnosti za razvoj, že ga je kruta usoda narave ponovno pahnila v podrejeni položaj. Že v predhodnih solidarnostnih akcijah je bilo poudarjeno, da bo za to dokaj nerazvito področje potrebno najti hitrejšo pot za razvoj. Tokrat prebivalci Kozjanskega resnično potrebujejo hitre pomoči, saj si v nasprotnem primeru nikoli več ne opomorejo.

Začete akcije dokazujejo, da bomo s skupnimi močmi le lahko vsaj nekoliko ublažili ogromno materialno škodo, ki je ob potresu nastala. Posebno sta prizadeti šmrska in šentjurska občina, kjer je potres poškodoval 13 osnovnih šol, od katerih nekaj tako močno, da so jih morali porušiti. Za približno 2000 šolskih otrok bo torej treba do jeseni poskrbeti ustrezno streho. Poškodovanih je tudi preko tisoč zasebnih kmečkih domov, od katerih jih skoraj 100 ni več vseljivih. Neuporabnih je tudi več kot 60 stanovanj v družbeni lastnini.

Po prvih ocenah znaša materialna škoda približno 100 milijonov din. To pa je številka, ki zahteva širšo družbeno akcijo. Zato je izvršni svet Slovenije takoj začel s konkretnimi akcijami, da se kar najhitreje ublaži stanje prizadetim. Dodelil je občini Šmarje pri Jelšah 600.000 din in

(nadaljevanje na 2. strani)

Razburjanj je konec. Denar je odobren in delavci naše TOZD GE Ljubljana so zaprli najbolj obremenjeno križišče v Ljubljani na Ajdovščini, kjer bodo zgradili zbiralni kolektor in podhod pod Titovo cesto. Prometna zmeda je v Ljubljani zato še malo večja



Odloča delegacija, ne delegat

Odbor zbora republik in pokrajin skupščine SFRJ je sprožil več vprašanj, največ pa je bilo govora o odnosu med delegati in delegacijami. Vsi se strinjajo, da v zboru republik in pokrajin odloča delegacija, ne pa delegat.

Delegat Marko Bulc je dal nekatere pripombe k osnutku poslovnika, ki po njegovem mnenju ne rešuje tega vprašanja najbolj dosledno. Po mnenju Bulca bi bilo potrebno predlog ZIS najprej poslati zboru, kjer je tudi potrebno doseči soglasnost med delegacijami republik in pokrajin.

Baza delegacije je, kot je bilo rečeno v diskusiji — republiška oziroma pokrajinska skupščina. Seveda bodo člani delegacije zbora republik in pokrajin v stiku tudi z delovnimi ljudmi v temeljnih organizacijah združenega dela in drugih organizacijah, toda kot delegati republiške skupščine, kar bo povečevalo njihovo avtoriteto in jim olajševalo delovanje. V razpravi je bila poudarjena tudi jugoslovanska komponenta delovanja delegacije. Po besedah delegata Nikola Minčeva osnutek poslovnika ni obdelal bistvenega vprašanja, kjer se bodo usklajevala stališča v zboru republik in pokrajin ali v zveznem izvršnem svetu. Mnenje Minčeva, kateremu so se odločno pridružili tudi drugi delegati je, da je potrebno usklajevanje opravljati v zboru republik in pokrajin.

Med razpravo je bila poudarjena potreba po širšem usklajevanju dela med različnimi federalnimi organi. O tem in o nujnosti novih ukrepov za izboljšanje sodelovanja na ravni federacije je govoril tudi predsednik zbora republik in pokrajin Zoran Polič. Napovedal je, da bo potrebno izdelati nov zakon o zveznem izvršnem svetu, ker sedanji ne ustreza povsem duhu delegatskega sistema. Spremenjena naj bi bila tudi vloga svetov ZIS za družbenopolitični in družbenoekonomski sistem. Sedaj imajo svetovalno vlogo, morali pa bi biti odgovorna vrhovna koordinacijska telesa, kjer bi se usklajevala načela med različnimi organi federacije. Sveta ne bosta glasovala ali pripravljala zakonov, temveč bosta sprejemala sklepe, ki bodo obvezni za politične strukture oziroma organe, ki v njih sodelujejo.

V skladu s tem ne bo članov teh svetov več volil ZIS, ampak bodo sestavljeni iz delegatov raznih organov in organizacij federacije. Ta sprememba ne bo pomenila omejevanja pobud ali samostojnosti ZIS ali skupščine. Namen teh sprememb je doseči enotna stališča. (SI)

Rezultati poslovanja se izboljšujejo hitreje kot OD

Nekaj osnovnih podatkov o gospodarjenju in delitvi dohodka v letošnjem prvem polletju nas opozarja, da narašča obseg del hitreje kot uspeh, da pa realni osebni dohodki celo nazadujejo.

Vrednost proizvodnje je znašala 650 milijonov dinarjev (65 milijard starih dinarjev), kar je ravno 60% več kot lani v prvem polletju. Obrtniška dela pa so porasla celo za 73%.

Stroški so znašali lani 252 mio din, letos pa 414 mio din ali 64% več. Najpomembnejši elementi stroškov so porasli takole — v odstotkih:

Materialni stroški	71,3 %
Amortizacija	23,2 %
Režija TOZD	50,0 %
Režija skupnih služb	40,0 %

V večji meri kot obseg so se povečali samo materialni stroški, toda ker le-ti predstavljajo tri četrtine vseh stroškov, imajo prevladujoč vpliv na porast celotnih stroškov. Ker so porasli stroški močnejše kot vrednost proizvodnje, je porasel čisti dohodek za manjši odstotek in sicer za 33%. Delavci v proizvodnih enotah so lani do 15. junija opravili 5,1 milijonov ur, letos pa 5,5 milijonov ur, to je 8% več.

Ce k čistemu dohodku prištejemo amortizacijo nad predpisanimi stopnjami in to vrednost (PCD) preračunamo na uro, dobimo kazalnik našega uspeha — PCD/h, ki je znašal 24,87 din, lani pa 20,32 din; porast znaša 22,4%.

Izplačani OD na uro so znašali lani 15,83 din, letos pa 18,26 dinarjev, kar je 15,4% več. Pri porastu življenjskih stroškov za 21,9% pomeni, da so naši OD, ki so znašali na mesec 2460 dinarjev neto, padli realno za 5% v primerjavi z lanskim prvim polletjem.

Hkrati pa se je v Gradisu povečala produktivnost za več kot 11%. In če dodamo, da so bili lani OD v Gradisu nad povprečjem slovenskih gradbenih podjetij, letos pa so zdrknili pod povprečje, potem nam vse to narekuje ukrepanje v prid osebnih dohodkov. Se en podatek nas utrjuje v tem prepričanju.

Lani smo ob polletju dosegli 20% ostanka dohodka v čistem dohodku, letos pa 24% na račun OD, ki so svoj delež zmanjšali od 80 na 76%. Še pred dvema mesecema smo imeli ravno obratno sliko.

Pri tem nam obstoječi samoupravni sporazum z olajšavami vred dopušča vsega 0,5% povečanja OD. Po nedavno sprejetih merilih gospodarskega načrta in v skladu s skupščinsko resolucijo pa nam izračuni dovoljujejo povečanje osebnih dohodkov za 10%. S tem bi se povečali skupni OD v taki meri, da bi dosegli slovensko povprečje.

S. U.



Pri zemeljskih delih za novo valjarno na Jesenicah smo uporabljali najmodernejšo mehanizacijo

Veliko smo že pisali o reorganizaciji Zveze sindikatov, pa vendar se nam je zdelo, da je bilo o tem še vedno premalo rečenega, saj opazamo, da marsikdo z novimi spremembami ni seznanjen. Zato smo prosili tajnika RO Slavka Grčarja, naj nam novo organiziranost Zveze sindikatov razloži tako, da bomo lahko vsi razumeli, kaj pomeni ta Zveza danes in katere so njene glavne naloge:

— Zakaj se je pravzaprav pokazala potreba po novi organiziranosti sindikatov?

— Nove naloge sindikatov terjajo novo organizacijo. Z novo slovensko in jugoslovansko ustavo so naloge sindikata postale veliko bolj zahtevne in odgovorne. To še zlasti velja za področje dohodka in njegove delitve, za uresničevanje samoupravljanja, za medsebojna razmerja v družbenem delu in za kadrovske politike. Sindikat je tu zaradi delavcev, njegove naloge so povsod tam, kjer so problemi in interesi delavcev. Pravimo da se nič, kar je pomembnega za delavca, ne bi smelo zgoditi brez sindikata. Za temeljno in drugo organizacijo združenega dela to pomeni, da samoupravni organi ne bi smeli sprejemati nobenih pomembnejših sklepov z navedenega področja, ne da bi sindikat pred tem povedal svoje stališče. To še posebej, kadar gre za sprejem na primer razvojnega načrta podjetja, za finančni načrt in zaključni račun, za samoupravne sporazume, za statut in druge splošne akte, za pomembnejše kadrovske odločitve za izvolitve delegatov itd. Pozornost sindikata mora biti prvenstveno obrnjena k temeljnim delovnim samoupravnim in življenjskim problemom delavcev. Tu so tudi take naloge, ki jih je sindikat opravljal že doslej — izobraževanje, šport, oddih, rekreacija, proslave, prireditve — toda te ne bi mogle biti na čelu sindikalne aktivnosti.

— Kako bi opredelili sindikat v delovni organizaciji?

— Temelj tako zastavljene sindikalne dejavnosti, kot sem jo omenil prej, je seveda lahko le v osnovni organizaciji sindikata, kajti sindikat ni le njegov predsednik ali morebiti še sekretar in kakšen član izvršnega odbora. Sindikat je članstvo in vsem navedenim nalogam bomo lahko kos, če bodo poprijeli več ali manj vsi člani osnovne organizacije. V vsaki TOZD mora biti vsaj ena osnovna organizacija sindikata, če pa je delavec v TOZD toliko, da se ne morejo sestati skupaj ali če so ločeni med seboj po obratih, stalnih deloviščih itd., potem mora biti v TOZD več osnovnih sindikalnih organizacij in če jih je več, se morajo povezati med seboj v konferenco, ki jo sestavljajo delegati osnovnih organizacij. Tudi na ravni delovne organizacije mora biti taka konferenca, saj mora biti sindikat prisoten na vseh



Slavko Grčar

ravnih samoupravne organiziranosti. Na konferencah se osnovne organizacije dogovarjajo o skupnih stališčih in skupnih akcijah, pa tudi pomagajo si med seboj pri uresničevanju zastavljenih nalog.

V vsaki osnovni organizaciji sindikata morajo delovati sindikalne skupine, ki jih sestavlja deset, dvajset, največ trideset delavcev, ki skupaj delajo. Na čelu sindikalne skupine je sindikalni poverjenik. Ta je obenem delegat te skupine v izvršnem odboru osnovne organizacije sindikata. Sindikalne skupine so namenjene temu, da bi bili delavci lahko hitro informirani o določenih predlogih, o zamišljenih rešitvah, o problemih in da bi do njih hitro in neposredno zavzeli svoje stališče. Razen sindikalnih skupin mora v vsaki osnovni organizaciji sindikata, v kateri so mladi delavci, delovati aktiv mladih delavcev. Ta obravnava probleme, ki so zlasti pereči za mlade in se v okviru osnovne organizacije sindikata prizadeva za njihovo rešitev.

— Ali pomeni nova organiziranost sindikata tudi velik napredek v neposrednejšem sodelovanju zaposlenih?

— O vseh pomembnejših vprašanjih naj bi razpravljali in odločali člani na letni konferenci osnovne organizacije ali na članskem sesianju med letom. Tako bi lahko uresničili načelo neposrednosti in demokratičnosti, pa tudi načelo odgovor-

nosti za uresničevanje sprejetih sklepov članov sindikata. Po novem naj bi bila mandatna doba delegatov v izvršnem odboru in drugih organih sindikata 4 leta. Tako se ne bi dogajalo, da se nekdo komaj malo bolj seznani s sindikalnim delom, pa mu že preneha funkcija.

Osnovne organizacije sindikata in njihovi skupni organi naj bi tesno sodelovali z organi Zveze komunistov, komunisti pa bi morali glede na sklepe slovenskega in jugoslovanskega kongresa ZK kar najbolj aktivno delovati v sindikatu in se tudi med delavci zavzemati za uresničevanje sklepov, ki so bili sprejeti na teh kongresih. Osnovne organizacije sindikata in njihovi organi morajo tesno sodelovati tudi z organi samoupravljanja: z delavskim svetom, samoupravno delavsko kontrolo itd. Tako sodelovanje je nujno, saj je sindikat politična organizacija delavcev in kot tak politična opora, hrbenica samoupravljanja, pa tudi politična kontrola delavcev o tem, kako se v okviru samoupravljanja uresničujejo njihovi interesi. N tem smislu je sindikat odgovoren za politično stanje v kolektivu. Za tako samoupravljanje, da bodo delavci res imeli v svojih rokah oblast nad goji, sredstvi in sadovi svojega dela.

— Kako pa je s sindikatom izven podjetja?

— Organiziranost sindikata se ne konča v podjetju. Ker je sindikat najširša razredna, družbenopolitična organizacija delavcev, je povezan tudi v krajevni skupnosti in organiziran v občini, republiki in federaciji. V Sloveniji je sedaj 19 sindikatov, ki se združujejo v zvezi sindikatov. Delavci na področju gradbeništva imajo svoj sindikat, tako kot ga imajo delavci v drugih obsežnejših dejavnostih, npr. kovinarji, kmetijci, prometni delavci itd.

— Torej je resnično marsikaj novega v organiziranosti sindikata?

— V tem kratkem razgovoru seveda ni mogoče povedati vsega o sindikatu. Teh nekaj misli pa kaže, da gre v resnici za velike spremembe v vlogi sindikata in v njegovi organiziranosti, kajti doseči moramo, da bo sindikat s svojo konkretno dejavnostjo resnično bistveno prispeval k reševanju življenjskih problemov delavcev in k popolni uveljavitvi njihovega samoupravljanja. Ob takem sindikatu se delavci potem ne bodo več spraševali, zakaj ga imajo.

Novembra bo VIII kongres ZSS, decembra pa VII kongres ZSJ. To bodo kongresi uresničevanja ustave in sklepov X. kongresa ZKJ, to bodo kongresi akcij za uresničevanje interesov delavcev — v tem smislu mora pobuda in nova opora za tak sindikat, kot ga želimo.

NADALJEVANJE S PRVE STRANI — NADALJEVANJE S PRVE STRANI — NADALJEVANJE S PRVE STRANI

Gospodarski načrt

Po soglasnem sprejemu predloga posameznih TOZD, ga je delavski svet potrdil kot skupni splošni akt.

V nadaljevanju se je delavski svet obravnaval vprašanje oblikovanja združenega sklada za izplačevanje podpor in odškodnin delavcem v primeru nesreče. V tej zvezi imamo še skupni splošni akt in je potrebno po tem tudi zasnovati sredstva vseh združenih TOZD.

Pravilnik o izplačilu denarne pomoči delavcem Gradisa ob nezgodah predvideva denarne odpore: za smrtno primere 15.000 — din, za trajno invalidnost pa 30.000 — din. Delne odškodnine v primeru priznane invalidnosti od enošne zdravstvene službe se izplačujejo v odstotku od tega zneska, kolikor je tudi zmanjšana delovna sposobnost delavca.

Delavski svet je predlagal, da bi TOZD vsako leto združila po 20 — din od povprečnega števila zaposlenih v TOZD za izplačila denarnih pomoči. Za pomoč Kozjanskemu zaradi potresa je skoraj ves kolektiv delal v soboto, 13. julija. Enodnevní zaslužek je kolektiv namenil kot pomoč prizadetim občanom na potresnem območju. Večja TOZD je sponožila podatke, koliko znaša enodnevní zaslužek. Skupni znesek bo nakazan, čim bodo znani podatki glede prispevkov in načina plačila na ustrezen način, kjer se zbira pomoč.

Delavski svet je sprejel na znanje sporočilo o prenosu sredstev dohodka, ki jih banka vrača delovnim organizacijam, za namen financiranja

onkološkega inštituta. Dalje je vzel na znanje sporočilo o spremembi kratkoročnih kreditov v dolgoročne

Gradis za Kozjansko

skupščini občine Sentjur pri Celju 300.000 din. Tudi organizacije združenega dela so takoj priskočile na pomoč, kot prvi Inđuplati Jarše in IMV Novo mesto. Le-ti sta poskrbeli, da so prebivalci iz močno poškodovanih poslopij lahko bivali pod streho. Poleg pomoči ki so jo že dale delovne organizacije, je republiški izvršni svet skupaj z republiško konferenco SZDL in republiškimi svetovi zveze sindikatov organiziral akcijo v kateri naj bi sodelovale vse delovne organizacije. Določili so, naj bi

kredite. Dokončne sklepe o tem bodo sprejeli v posameznih TOZD.

Z. R.

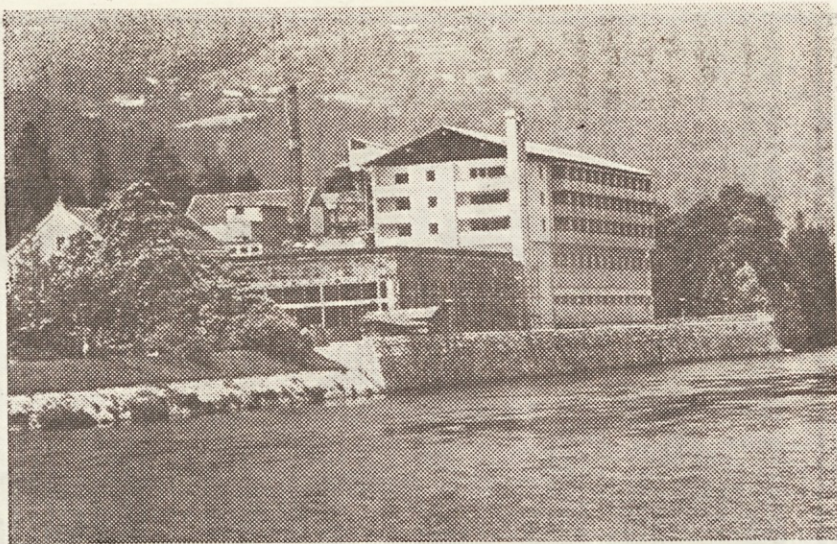
zaslužek ene delovne sobote namenili kot pomoč ljudem na potresnem območju v šmarnski in šentjurski občini na Kozjanskem.

V to široko zasnovano akcijo se je vključilo tudi naše podjetje z vsej TOZD. Vsi, brez izjeme so že prvo soboto za tem, ko je republiški izvršni svet določil, naj bi enodnevní zaslužek namenili za pomoč prizadetim, opravili svoje poslanstvo. Skupno so naše TOZD prispevale na solidarnostni sklad 438.790,71 din. Od tega so posamezne enote prispevale:

TOZD	VREDNOST DIN
GE Ljubljana	28.861,54
Železokrivnica	6.365,04
GE Celje	47.381,75
GE Maribor	59.685,00
GE Nizke gradnje Maribor	36.730,88
KO Maribor	17.976,65
GE Jesenice	49.950,10
Proj. biro Ljubljana	8.129,00
Skupne službe	28.567,41
GE Koper	12.431,35
GE Ravne na Koroškem	25.322,00
LIO Škofja Loka	13.216,00
GE Ljubljana okolica	31.866,40
OGP — Ljubljana	19.134,50
SPO — Ljubljana	29.338,33
KO Ljubljana	23.337,00
Proj. biro Maribor	2.507,76

Gradisovi delavci so tako kot ob potresu v Skopju, ponovno dokazali svojo solidarnost in s svojim pri-

spevkom posredno pomagali prizadetim na potresnem območju.



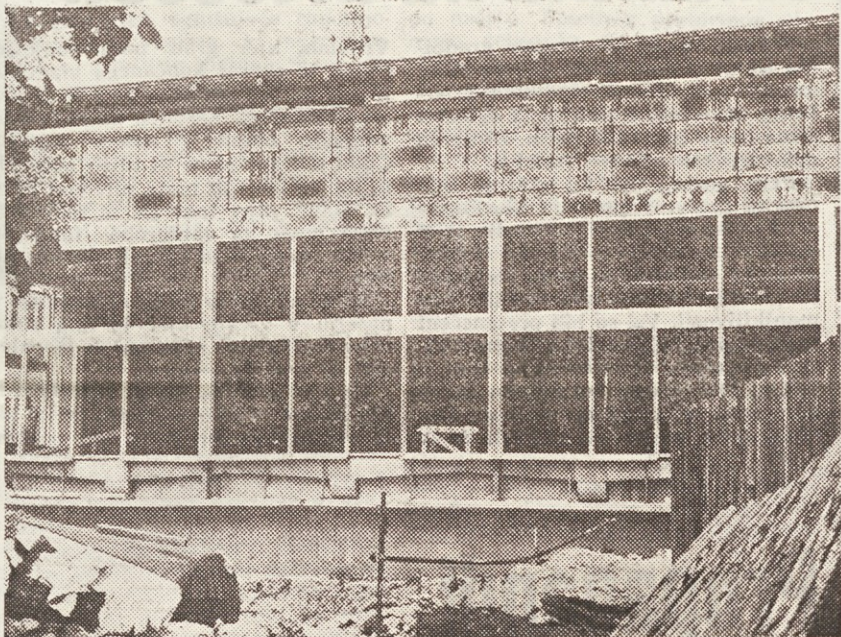
Znano zdravilišče v Laškem bo kmalu dobilo nove nočitvene kapacitete

Hotel v Laškem v končni fazi

Za zdravilišče v Laškem smo včasih mislili, da je namenjeno le tistim, ki si resnično žele počitka ali pa jih je tja privedla bolezen. Danes pa bi rad že marsikdo izmed zdravih želel tja, saj se zdravilna voda pri-
leže tudi tem, pa okolica sama je idealno mesto za preživljanje pravega dopusta. Za »zdrave« ljudi pa v Laškem do sedaj ni bilo prostora, zato so tu sklenili, da bo treba nekaj ukreniti, če bodo hoteli, da bodo turisti tudi v Laško zanesli kakšen dinar. Tako je začel za zdraviliškimi staybami rasti nov hotel, ki bo imel poleg vsega udobja tudi pokrit bazen. Na to gradnjo so se spravili

celjski Gradisovci in v tem poletju so gradbena dela že zaključena, pravzaprav jim je ostalo za izgotovitev le še bazensko korito. Načrte za ta dela so dobili pred kratkim, sklenitev pogodbe za dela pa je v teku. Treba bo tudi še dograditi vezni kot med starim zdraviliščem in novim hotelom.

Na gradbišču je sedaj le še približno 20 ljudi. Dela so sedaj prevzeli obrtniki. Pri teh obrtniških delih je imel investitor tudi nekaj težav, ki so bile najprej denarne — zataknilo se je pri keramiki. Ta je namreč vsa uvožena in tako se je ravno pri njeni nabavi nekoliko zavleklo.



Pokriti bazen bo kmalu sprejel prve kopalce

Prvi likof na EF

V zadnji številki našega vestnika je bil objavljen članek z naslovom »Zaenkrat brez zastojev«, ki se nanaša na gradnjo ekonomske fakultete. Ze naslov nam je povedal, da gre tu vse po planu. In v torek, 23. julija so naši delavci na dva objekta — računski center in male predavalnice postavili smrečico, simbol gradbincev pri dograditvi objekta. Zato so ob tej priliki pripravili majhno slovesnost, ki so se je udeležili predstavniki investitorja, projektantov in nadzora. V imenu investitorja je pozdravil in pohvalil naše delavce zastopnik dekana na

ekonomski fakulteti prof. dr. Viljem Rupnik, ki je našim delavcem čestital za dosežene uspehe in zaželel, da bi bili tudi pri končnih rokih tako uspešni. V imenu projektantov in nadzora je spregovoril direktor IZTR Jurij Jenštrle, ki je prav tako pohvalil kvaliteto kot tudi ažurnost naših delavcev. Med predstavniki našega podjetja je bil prisoten poleg izvajalcev še direktor GFS Iko Ravnikar, ki je zaželel našim delavcem, da bi se prihodnjo jesen ponovno zbrali in na enak način proslavili zaključek vseh del.



Zbranim delavcem o spregovorili predstavniki projektantov in nadzora (Jurij Jenštrle), investitorja (prof. dr. Viljem Rupnik) in našega podjetja (Iko Ravnikar)

Akcijski načrt za konkretno delo

Sindikalni odbor podjetja za izvajanje sklepov ZSS

Dosežena vsebina in oblika samoupravljanja v Gradisu in pomembni cilji, ki smo si jih zadali s sprejetjem nove ustave ter kongresnimi materiali Zveze komunistov v nadaljnjem razvoju samoupravljanja, terjajo nadaljnji organiziran boj vseh subjektivnih sil. Sindikat kot najširša družbenopolitična organizacija delavskega razreda ima pri tem posebno mesto in vlogo, kot je to tudi z ustavo opredeljeno. Prizadevanja sindikalnega odbora podjetja bodo toliko učinkovitejša, kolikor bodo v akcijski enotnosti vseh družbenih dejavnikov dovolj konkretna in samoobvezujoča v vsakodnev-
nem delu pri utrjevanju zavestnih samoupravnih socialističnih odnosov v vsaki TOZD ter podjetju kot celoti. Pri tem mora biti osnovno vprašanje, kot je bilo to posebej poudarjeno na 2. seji CK ZKS, kako daleč sega resnična oblast delavcev v TOZD, da so resnični samoupravljalci in da se ne more dogajati za njihovim hrbtom nič, kar bi bilo proti njihovim interesom in, kar je pomembno za njihove razmere in rezultate.

Zato moramo ponovno pregledati izvajanje že sprejetega akcijskega programa ter na vseh ravneh svoje organiziranosti zagotoviti sprotni vpogled, kje konkretno smo v lastni organizaciji, oziroma v posamezni TOZD, kakšni so pozitivni premiki. Če pa teh premikov ni, zakaj jih ni, kje so vzroki za odpore, kje neznanje in kje oboje. Izvršni odbor sindikata v TOZD in Sindikalni odbor podjetja mora analizirati svoje delo, ter vložiti vse sile, da se aktivnost sindikata poveča na vseh področjih našega dela. Če je treba tudi s kadrovskimi spremembami in drugimi ukrepi tudi v lastnih vrstah. S tem bomo tudi ostrili in povečevali akcijsko usposobljenost nove sindikalne organiziranosti za delovanje v konkretnem okolju tj. na delovnem mestu, kjer naši člani delajo in živijo. Le ob so-
delovanju vseh delavcev bomo dosegali boljše rezultate in to ne samo na področju sindikalnega dela, temveč tudi na področju razvijanja samou-

pravljanja, dviga produktivnosti dela, ekonomičnosti in rezultatov poslovanja vsake TOZD in podjetja kot celote.

Sindikalni odbor podjetja je na osnovi že sprejetih nalog za nadaljnje uveljavljanje delavcev v TOZD ter v zvezi s tem utrjevanja samoupravljanja, boljšega gospodarjenja, in usklajevanja notranjih odnosov, že sprejel določene akcijske naloge:

— Pred sindikalno konferenco podjetja Gradisa, ki bo predvidoma proti koncu meseca avgusta ali prve dni septembra, se naj sestanejo vsa sindikalna vodstva TOZD, ter ugotovijo, kako se izvaja že sprejeti akcijski program sindikata v podjetju, kakšne so samoupravne razmere v podjetju in TOZD in kaj bi bilo potrebno storiti, da se aktivnost sindikalnega dela še poveča.

— Kako delujejo delavske kontrole, v čem so uspehi in kje pomanjkljivosti?

— Kakšno je sodelovanje in strokovna pomoč občinskih ali mestnih sindikalnih svetov, kako se rešujejo skupni problemi itd?

— Kaj je bilo storjenega na področju organizacije in sistematičnega izobraževanja in usposabljanja delavcev, predvsem delegatov za njihove naloge v delavskih svetih, občinskih skupščinah in drugod? Ali se delegati pred zasedanjem delegacije posvetujejo z delavci po gradbiščih?

— Kako delavci spremljajo izvajanje interne zakonodaje, statuta, pravilnik o medsebojnih odnosih, pravilnik o delitvi dohodka itd?

— Kaj je bilo že storjenega na področju skrbi za delavce (prehrana, stanovanja, kultura, šport)?

— Kako je urejeno vprašanje odgovornosti vsakega posameznika in izvršnega odbora kot celote?

Skratka, sindikalna organizacija Gradisa naj na vseh ravneh kritično in samokritično obravnava svojo akcijsko usposobljenost in dosežene rezultate.

Značilnosti gospodarskega načrta za leto 1974

Gospodarski načrt za leto 1974 (GN 74) smo začeli sestavljati decembra lani. Prve elemente plana in meril za delitev smo poslali vsem enotam 8. januarja. Postopek sestavljanja načrta in usklajevanja podatkov je bil končan v začetku marca, tako, da je bil prvi del GN 74 pripravljen za obravnavo in sprejem 25. marca.

Na konferenci direktorjev je bila 16. aprila imenovana posebna komisija z nalogo, da obravnava vlogo TOZD Celje z dne 3. aprila, naslovljeno na DSP v zvezi z delitvijo dohodka za leto 1973. Za TOZD Celje je bil sporen zlasti način obremenjevanja pogodbenih obveznosti, spre-
menil pa naj bi se tudi obstoječ način pokrivanja stroškov skupnih služb. Imenovana komisija se je večkrat setala in izmed več pripravljenih variant izbrala kot predlog, po katerem bi se stroški skupnih služb kakor tudi njihove druge potrebe (skupna poraba, investicije) poračunali na osnovno družbenega proizvoda. Le-ta sestoji iz dohodka in amortizacije. Dohodek je splošno družbeno priznana merila (ustava, X kongresa ZKS) kot osnova za pokrivanje skupnih potreb. Amortizacija pa predstavlja nadaljevanje obstoječe-

ga merila kot odraz opredmetenega oziroma minulega dela. Komisija je poleg tega predložila tudi druge popravke (cement npr.) in predloge, ki naj bi jih upoštevali pri delovanju interne banke. Zaradi preglednosti smo sestavili zbirni pregled osnov (ključev) za pokrivanje skupnih

stroškov ali za združevanje sredstev. Pregled je sestavni del s predloga GN 74.

11. junija so dobile vse TOZD gradivo z naslovom INTERNA MERILA, v katerem so zajeti vsi elementi delitve ključno z delitvijo skladov, ki je obravnavana v četrtem delu gradiva. Gradivo je skupaj s predlogi že imenovane komisije in z upoštevanjem predpisov — od ustave do predloga samoupravnega sporazuma v gradbeništvu kot tudi internih samoupravnih aktov — služilo za sestavo II dela GN 74.

Glavni elementi in kazalniki

Pregled osnovnih podatkov v mio din:

Element	Izvrš. 73	GN 74	Indeks	Struktura v %	
				1973	1974
VP	1067	1374	129	1000	1000
obrtiš dela	195	225	115	18,3	16,4
VCP	872	1149	132	81,7	83,6
A	868	988	129	72,0	71,9
DP	299	386	129	28,0	28,1
Amortizacija	24	30	124	2,2	2,2
Dohodek	275	356	130	25,9	25,9
Zak in pog.	31	36	118	2,9	2,6
PCD	251	333	132	23,5	24,2
ČD-čisti doh.	244	320	131	22,9	23,3

Kazalniki v din na uro

Kazalnik	Izvrš. 73	GN 74	Indeks
VPČ/EV	88,40	110,06	124
ČD/h	21,25	26,47	125
PCD/h	21,85	27,55	126
OD/h	17,15	21,72	127
Ost. D/h	4,70	5,83	124

Prvi del GN 74 je ostal v glavnem nespremenjen, ker enote po končanem usklajevalnem postopku niso imele več pripomb.

Spremembe so nastale v delitvi, ki je v glavnem predmet drugega dela GN 74.

Iz gradiva PLAN DELITVE SKLADOV 74 je razvidno, da potrebujemo za že sprejete obveznosti najmanj 63 mio din, to je 12 mio din več, kar predstavlja 4,6 % od vrednosti proizvodnje. Če bi upoštevali prvoten plan, bi lahko pričakovali 70 mio din skladov to je 5,1 % od VP. Toda pri tem bi se OD na uro povečali le za 20,6 %

V prvem poletju so se cene živ-

ljenjskih potrebščin povečale za 22 %, za konec leta pa bo znašal porast predvidoma med 23 % in 25 % pri predpostavki, da bodo stabilizacijske zavore prijele in da bodo spremljajoči pogoji: ugodni letina, turizem, delo v tujini, vreme-elektrika, nafta). V najslabšem primeru se lahko indeks cen dvigne celo do 130 in še kakšno desetinko čez, vendar je v tem primeru napoved zelo pesimistična. Če ostanemo pri indeksu 125 za življenjske stroške in 121 za OD bi se realni OD spet znižal za 3 % (lani za 4 %). Mislim, da ne moremo planirati že vnaprej pod realnimi OD.

(nadaljevanje na 9. str.)

Prihodnje leto svečana proslava 30 letnice Gradisa

Prihodnje leto bomo svečano proslavili tridesetletnico našega dela in uspehov. Poleg obširnega skupnega programa bomo zavrteli tudi nov film.

Ker želimo, da bi vsebina filma zajela vsa področja našega dela, objavljamo osnutek scenarija. Osnovni poudarek bo seveda na tehniških dosežkih zadnjih pet let.

1.

Podpisovanje samoupravnega sporazuma v GIP Gradis (arhivski posnetki, color!). Tekst v stilu filmske oz. TV novice: »Danes, dne X, Y, so predstavniki TOZD podpisali samoupravni sporazum itd...« Tekst pove obenem tudi vse osnovne podatke, generalije, o Gradisu — koliko je TOZD, število zaposlenih itd., skratka navede vse številke, ki so potrebne, da jih v filmu omenimo. Svečana glasbena spremljava! Konec sekvence Miza, na njej vaza, v njej toliko nageljn, kolikor je TOZD. Ob vazi stoji zastavica z Gradisovim emblemom. Kamera počasi bliža na zastavico in se potem ustavi na cvetju. Glasba počasi izzveni!

2.

Veliki plan delavca s čelado, na čeladi Gradisov emblem. Rahel odmik in preostreitev na drugi plan, na total mirujočega stroja. Potem v enakomernem montažnem zaporedju »parada mirujočih strojev«. Sprva sami totali, potem se kamera vse bolj bliža, do čistih detajlov! Vmes — paralelna montaža — veliki plani delavcev. Stroji postajajo vse večji in pogledi vse bolj nenavadni, posebej še pri detajlih. Dobivajo skoraj grozljive podobe. Kot se večajo plani strojev, se večajo tudi plani delavcev — do čistih detajlov! Sekvenca je brez teksta! Začne s popolno tišino, ki potem prehaja v vse močnejši hrup strojev. Na koncu oster slikovni in tonski rez!

3.

Projektivni biro. Risalna deska, na njej načrt. Bližnji posnetek načrta, tako, da le-ta deluje kot nekaka abstraktna kompozicija. V kader pride okna in potegne po načrtu nekaj črt. Delo v projektivnem biroju, sami bližnji posnetki. Namizni računski stroj. Bližnji posnetek roke, ki na tastaturi odtipkava številke. In znova bližnji plan roke, ki riše načrt. Detajl velikega računalnika! Projektant pri delu. — Tudi ta sekvenca je grajena na paralelni montaži posameznih bližnjih posnetkov dela roke in stroja, v tem primeru računalnikov, ter statičnih panoramskih posnetkov (iz aviona že dovršenih objektov! — npr. viadukt na avtocesti, hoteli v Portorožu, bloki v Novih Jaršah (tudi interieri) itd. Panoramski posnetki, v bistvu kompozicijsko dognane »razglednice«, morajo delovati v sklopu zaporedne montaže kot finalni produkt dela! Tekst — ekspresivno pisan na temo oz. relacijo roka : stroj : človek : stroj. Opremljen z osnovnimi podatki o strojnih kapacitetah podjetja ter o strokovnem profilu zaposlenih delavcev. Glasba: efekti računalnikov in moderna elektronska glasba.

4.

Deska z vrisanim zemljevidom Slovenije, na njem z raznobarnimi žarnicami označena gradbišča Gradisa (barve po TOZD-ih!). Kamera detajlira po zemljevidu in se tako približuje posameznim krajem. Vmes znova statični posnetki nekaterih gradbišč, tudi nekaterih manj pomembnih.

Tekst — pove, koliko gradbišč ima Gradis trenutno in kje vse so raztresena. Kaj vse bi bilo potrebno, če bi hoteli graditi na tolikih krajih na principu nekdanjih »klasično« pojmovanih metod. Animir glasba.

5.

»Parada« gradbene mehanizacije pri delu in hkrati tudi predstavitev nekaterih najpomembnejših oz. najbolj uspešnih gradbišč in obratov. Centralno skladišče železa (razkladanje, nakladanje) 30-tonska mostovna tehnična, skladišče za vzdrževanje cevne materiala; cementni silosi,

hidravlični silosi, montažna konstrukcija za gradnjo mostov, betonarna, avtožerjavi LORAIN, bagri, buldožerji, nakladači, težki kamioni itd.; prevozna betonarna, delo v kovinskih obratih (remont itd.); lesni obrat Sk. Loka — lupilni stroj in delo v obratu. Vsa ta gradbena mašinerija, posneta v glavnem pri delu, v različnih pogledih in planih, v dinamičnem ritmu, je pendant poprejšnji sekvenci, ki pa je grajena v principu statično. — Je torej njeno logično dopolnilo. Ne samo vizualno, predvsem izpovedno oz. vsebinsko. (Kar zadeva navedenih objektov oz. strojev, ki pridejo v poštev za snemanje, so seveda možne spremembe po nasvetih strokovnjakov.) Tekst: Gradbeno podjetje današnji ni zgolj s plankami ograjeno gradbišče, temveč je sklop najrazličnejših industrijskih procesov. Glasba: dinamična sodobna zabavna glasba, mešana z efekti posameznih strojev.

6.

Na enem izmed Gradisovih gradbišč. Jedilnica na gradbišču. Interier. Delavci pri kosilu. Nekateri so že pokosili in berejo ob pivu Gradisov vestnik. Nekaj naslovov iz Vestnika. Jedilnica se počasi prazni. Ostanjejo le nepospravljene mize in odloženi časopisi. Tekst: sekvenca je brez spremene teksta, namesto njega nekaj naknadno izbranih naslovov iz Vestnika. (Izbrani in v zaporedje zmontirani naslovi naj dajejo sekvenci, ki je izrazito umirjajoča, hkrati pa pokaže, da brez ljudi tudi ne gre, bolj veselo oz. šaljivo obeležje!) Animir glasba

7.

Predstavitev nekaterih najpomembnejših Gradisovih gradbišč — našeta so po že omenjenem seznamu: Avtocesta Hoče—Levec; Luka Koper; Jesenice; OGP; Maribor; Šoštanj IV; Hrastnik (most), in morda še nekatera, pač po predlogih. Posnetki najrazličnejših gradbenih del na omenjenih gradbiščih s poudarkom na sodobni gradbeni opremi in tehnologiji. Vendar poudarek nikakor ne sme biti zgolj na didaktičnem tolmačenju tehnološkega procesa oz. posameznih načinov gradnje, temveč mora biti zasnovan na široko razvejani dejavnosti Gradisa in njegovi usposobljenosti za taka in podobna dela. Gradbišča naj ne bi bila posamezne »sekvence« filma temveč bi s svobodno montažo prosto prehajali iz gradbišča na gradbišče in tako ustvarili dinamično ter impresivno podobo Gradisa kot kompaktne celote. Posamezna gradbišča so torej le mozaični del te celovite podobe. V tej sekvenci, ki je obenem s sekvenco 5. takorekoč nosilna, zato ne gre, da bi predstavljali in prikazovali delo in uspehe posameznih enot oz. TOZD, temveč, kot je bilo že omenjeno, za ustvaritev enovite podobe gradbeno industrijskega podjetja. Tekst: Tekst mora biti relativno skop, opremljen le z najnujnejšimi podatki, oz. pojasnili k posameznim sklopom. Tekst nikakor ne sme s pretirano gostobesednostjo porušiti slikovne dominante, ki mora s svojo razsežnostjo ustvarjati vzdušje tako te sekvence kot celotnega filma. Glasba: sprva relativno umirjena do zaključnega finala.

8.

Gradbišče X. Delavec za strojem. Roke, ki upravljajo stroj. Detajl stroja. Panoramski posnetek Ravbarkomande. Konstruktor za risalno mizo. Roke, ki rišejo načrt. Panorama večjega gradbišča. Veliki plan delavca, njegove roke. Panorama Šoštanja itd. itd. V tej zaključni sekvenci, ki je grajena na paralelni montaži rok, strojev in posameznih panoramskih posnetkov najznačilnejših objektov, želimo znova poudariti odnos med človekom in strojem in hkrati tudi veličino ustvarjenega dela. Tekst: Kaj je in kaj predstavlja danes Gradis, njegov pomen in mesto v našem gospodarstvu. Glasba: dinamična, svečana, mešana z efekti strojev.

Zelimo, da čimveč članov kolektiva poda k scenariju in sploh k proslavi svoje mnenje in predloge.

Vse predloge in pripombe dostavite na naslov: (Komisija za pripravo proslave 30 letnice podjetja Gradis — predsednik Lado Janžekovič).

C.



Člani RO med obiskom na avtocesti

Delegacija republiškega sindikata na avtocesti

Prejšnji mesec je obiskala gradbišča na avto cesti Hoče—Levec delegacija republiškega sindikata gradbenih delavcev. Hoteli so si ogledati samo delo pa tudi način življenja delavcev ter njihova naselja.

Prva postaja na tej poti je bilo naselje delavcev podjetja Slovenijaceste v Framu. Člani delegacije so si ogledali bivališče in ostale skupne prostore delavcev in lahko bi rekli, da naselje nima bistvenejših pomanjkljivosti. Vsi so bili presenečeni nad redom in čistočo v stanovanjskih barakah, prav tako pa tudi v jedilnici. Iz Framu so se nato že po novi cesti odpeljali do nadvoza Devinu, nato pa so se ustavili še v

Vrholah, kjer gradi naše podjetje. Ogled že skoraj končanega viadukta je bil za vse prisotne zelo zanimiv, malo manj pa kasnejši ogled stanovanjskih barak v našem naselju. Člani delegacije so tu hitro ugotovili, da večina sob nima niti ene mize in stolov, prav tako pa je tudi premalo omar za garderobo, tako da imajo nekateri to spravljeno kar na tleh.

Iz Vrhol so se nato ogledali še v naselju v Zičah, kjer je bila slika nekoliko boljša, nato pa so si ogledali še gradnjo predora.

Za vse prisotne je bil ogled gradnje avtoceste zelo zanimiv, saj je bila večina njih prvič na teh mestih.

Propagandi več pozornosti

Slovenski propagandisti so se ponovno zbrali v Radencih in na seminarju obdelali temo: Komuniciranje s tržiščem.

Do omenjenega zapisa so nas privedle dve stvari. Prva je prav gotovo ta, da se tudi v naših TOZD vse bolj zavedajo, da se v propagando vložena sredstva bogato obrestujejo in druga, da si je propaganda dokončno izborila mesto pod soncem. Če smo pred letom dni zapisali, da jo zanemarjamo, danes lahko ugotavljamo da stopamo naprej čeprav še bolj s počasnimi koraki. Se vedno je primarno vprašanje ob odločitvi za določene propagandne akcije ali je res tako vložen denar najbolje uporabljen ali ne bi dosegli z drugačno akcijo boljšega efekta. Čeprav se v našem podjetju ne ukvarjamo s prodajo izdelkov v tolikšni meri kot OZD tekstilni in živilski industriji, pa moramo vseeno posvečati temu vprašanju več pozornosti.

Naše tržišče je ozko profilirano, zato bi morali imeti pri tem pogledu določeno prednost. Toda, ali jo imamo? Vse premalo se zavedamo bistva propagande. Toda glede na izkušnje, ki jih še nimamo orav veliko lahko delno opravičimo. Tudi že izvedene akcije kot na primer obnavljanje stalne razstave v jugoslovanskem gradbenem centru v Beogradu; najem in izdelava dveh panojev za potujočo razstavo gradbeništva v Münchnu, Pragi in Rudimpešti; snemanja viaduktov na AC Hoče—Levec in hmeljskih žičnic za inovacije ob mednarodnih sejmih v Düsseldorfu in Oslu se dokaz, da tudi v tej smeri napredujemo. Priznati moramo, da smo jugoslovanski gradbinjci skromni in se ne hvalimo radi. Toda prav sedaj je še čas da to skromnost malo popravimo, da z začetnimi akcijami v propagandnem smislu nadaljujemo saj bomo tako še naprej posredno računali tudi na boljši jutri. Seveda pa je ob tem

predvsem pomembno, da znamo izkoristiti pravi način propagiranja ob pravem času. Z udeležbo na raznih sejmih to dobro spoznavamo. Pri tem pa se vse preveč vsiljuje misel, da bi morali biti vsaj v tem pogledu bolj povezani. Stroški za propagando bi se zmanjšali, čeprav počasi, utiramo pot do ciljev, ki naj bi jih v gradbeništvu oz. v našem združenem podjetju propaganda imela.

Ob zaključku naj napišemo le še to da smo v propagandi napredovali in da si čeprav počasi, utiramo pot do ciljev, ki naj bi jih v gradbeništvu oz. v našem združenem podjetju propaganda imela.

Drobne vesti

Ljubljana — V ponedeljek 15. 7. 1974 je bil v SAMOUPRAVNI SKUPNOSTI — SKUPNE SLUŽBE masovni sestanek, na katerem so obravnavali in razpravljali o sprejemu statuta GIP «GRADIS» Ljubljana in o samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih delavcev samoupravne skupnosti — skupnih služb in TOZD v GIP «GRADIS» Ljubljana.

Razprava je bila tudi za ustanovitev samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ljubljana Center.

Besedilo vseh treh tem je bilo sprejeto soglasno. Sprejet je bil tudi sklep, da je tov. glavni direktor ing. Hugo Keržan podpisnik samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev samoupravne skupnosti skupnih služb. Za delegata v volilno konferenco za konstituiranje Skupščine SRS, je bil izvoljen inženir Ignac Brenčič.



Sistemizacija ponovno!

V Gradisu smo dobili prvo sistemizacijo že leta 1971. Pravilno izdelana sistemizacija je pomemben pripomoček za oblikovanje in izvajanje kadrovske politike v podjetju. Sistemizacija namreč prikazuje — neodvisno od trenutne zasedbe — za vsako delovno mesto oziroma delo najmanj dva bistvena elementa. To sta opis dela in opravil, ki so vsebinsko zaokrožena celota ali vsebina delovnega mesta ter opis znanja, strokovnosti in delovnih sposobnosti, kakršna so potrebna delavcem, ki naj ta dela opravljajo. Sistemizacija prikazuje torej podatke, ki so odločilnega pomena za izbiro ljudi, za kadrovske programiranje, za organizacijo in usmerjanje strokovnega izpolnjevanja, za razporejanje delavcev, kakršno je v interesu uspešnega dela in hkrati v interesu delavca, da lahko uveljavlja in sprosti svoje strokovne in delovne sposobnosti.

Spremembe in novosti, ki jih prinaša razvoj samih dejavnosti, razvoj v metodah dela in njegove opremljenosti, v organizacijskih postopkih in podobno kažejo, da sistemizacija ni nekaj dokončnega in da bo njena doganost in uporabnost toliko večja, če bo poleg dejanskega stanja upoštevan tudi bližnji razvoj. To velja zlasti pri opisu znanj in strokovnosti, kakršne so že in bodo

potrebne v neposredni bodočnosti glede na programiran razvoj naše organizacije združenega dela.

Leta 1973 smo v »Gradisu« formirali TOZD. Pred nami leži »Družbeni dogovor o temeljnih kadrovske politike« in obnovljeni »Samoupravni sporazum o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke v gradbeništvu«. Naša interna reorganizacija, družbeni dogovor in samoupravni sporazum konkretno zahtevajo, da mi našo obstoječo sistemizacijo popravimo in prilagodimo novim zahtevam. Vsakemu delavcu mora biti zagotovljen osebni dohodek, odvisen od njegovega delovnega prispevka.

Po sporazumu pa se določi osebni dohodek delavca na podlagi vrednosti delovnega mesta in delovnega uspeha delavca. Vrednost delovnega mesta pa se določi s pomočjo sistemizacije in analitične ocene delovnih mest. Sistemizacija je pravzaprav zbir kriterijev, ki nam bodo s pomočjo analitične ocene omogočili, da določimo vrednost (lahko bi rekli »težo«) posameznega delovnega mesta.

Komisija za sistemizacijo, ki jo je postavil DS podjetja je imela že dve seji. Pregledala je pripombe, ki so jih dostavile posamezne enote in službe do 30. 5. 1974 na pravilnik o sistemizaciji, ki je bil v obravnavi. Nekatero pripombo so nekonstruktivne, ker gotovo zadeve kritizirajo, ne dajejo pa konkretnih boljših predlogov. Nekateri gledajo samo sebe — človeka, ne pa delovno mesto in zato komisija takih želja ni mogla povsod upoštevati.

Nekatero enote so spremenile nazive delovnih mest in tudi nazivi posameznih organizacijskih oddelkov niso v skladu s statutom, ki so ga sprejeli aprila 1974.

14. člen družbenega dogovora pravi: »Zaradi višjega vrednotenja delovnega mesta ne bomo umetno dvignili zahteve po šolski izobrazbi.« Če je delovno mesto pre-

nizko ovrednoteno, bodo podpisniki korigirali njegovo vrednost, upoštevajoč večjo odgovornost, večje napore in slabše delovne pogoje, ne pa na račun umetno dvignjenih šolskih zahtev.

Glede na gornje smatra komisija za umestno, da se pri vseh delovnih mestih predvidijo samo dve stopnji strokovne izobrazbe (ne več VS, VIŠ ali SS ampak samo VS, VIŠ ali VIŠ, SS). Katera varianta je z o. z. na delovno mesto bolj primerna, naj odločijo enote same.

Omenjeni družbeni dogovor tudi zahteva, da na najzahtevnejših strokovnih in ključnih delovnih mestih zahtevana praksa ne sme presegati 5 let (15. člen družbenega dogovora). Te zahteve komisija ne more upoštevati, ker je to za vodilna delovna mesta v »Gradisu« absurd.

Komisija za sistemizacijo je na zadnji seji dne 9. 7. 1974 sklenila sledeče:

1. Narišejo se organizacijske sheme, ki odgovarjajo organizaciji, predvideni v statutu posameznih TOZD.

2. Pravilnik z upoštevanimi korekturami komisije gre v začetku septembra ponovno v obravnavo s primernim spremnim dopisom in organizacijskimi shemami.

Predvideva se, da bi centralni DS lahko potrdil popravljeni pravilnik o sistemizaciji koncem septembra 1974.

Pripominjam, da nam je nova sistemizacija nujno potrebna, ker novi sporazum, ki bo predvidoma te dni stopil v veljavo, predvideva 18 tipičnih delovnih mest od NK do vodilnega znanstvenega delavca, med katerimi so določena indeksna razmerja, ta pa so važna za izračun dohodka na osnovi pogojno nekvificiranega delavca.

Direktor KSS
Dragovan Sever, dipl. ing.

V Ljubljani zaprli Titovo cesto

Najbolj prometno križišče, ne samo v Ljubljani, ampak v celi Sloveniji, je brez dvoma križišče na Ajdovščini. Sedaj je zaprto, ker naše podjetje opravlja tu obsežna gradbena dela. V 123 dneh mora biti zgrajen podhod za pešce pod Titovo cesto in kolektor.

Na gradbišču oglušujoče ropotajo pnevmatična kladiva, ki zagrizeno rijejo v asfalt in beton. Staro se umika novemu. Sentimentalni Ljubljančan priletnih let, otožno gleda na tračnice starega tramvaja, ki so pod vrhno plastjo asfalta in mi pravi: »Vidite, tukaj je vozil. Res je bil počasen in netočen. Bil pa je zanesljiv in ni odpovedal niti v najhujšem snegu in mrazu, niti v avgustovski pripeki. Da, da, rekli so, da je prepočasen in da ovira promet, pa so ga odstranili in na njegovo mesto postavili trolejbus. Ti pa so bili še slabši. Škoda je bilo ukiniti ta naši, stari, dobri tramvaj, res škoda...« Tako je modroval dalje in govoril sam sebi. Jaz sem se raje umaknil drugam, umaknil sem se tja, kjer na preteklost ne gledajo s sentimentalne strani, tja, kjer se gradi novo.

Postopam po gradbišču, govorim s tem in onim, opazujem delavce, ki delajo nove opaže, one ki talijo smolo, druge, ki polagajo cevi ali predstavljajo instalacije. Ustavim se pri skupini mladih fantov v kopalkah, ki pazljivo in zaverovano kopljejo. To so študentje arheologije. Povprašam, kaj iščejo. Ne da bi odvrnili pogled od kipeča prsti, mi mlad bradčar pripoveduje: »Na mestu, kjer se danes gradi, je v času starih Rimljanov, to je bilo takrat, ko se je Ljubljana imenovala še Emona, potekala trgovska pot. Svoje mrtve so pokopavali kar ob poti in sedaj iščemo te grobove. Našli smo že 26 popolnoma nepoškodovanih in lepo ohranjenih skeletov iz približno tretjega in četrtega stoletja. Da pridemo do njih, je treba najprej odkopati plast šodra, pod to plastjo pa je plast, kamor so naši predniki pokopavali svoje pokojnike. Tako kopljemo do globine približno dveh metrov. Povedal pa bi še rad, da smo našli tudi nekaj novcev, ki so za nas posebno zanimivi«, je zaključil svoje pripovedovanje in zagrabil metlico — kramp je tu pregrabo orodje.

V pogovoru z ing. Vilijem Štrukljem, ki je vodja gradbišča, sem izvedel, da do sedaj potekajo vsa dela

po načrtu. Posebnih problemov nimajo, želijo le, da bi bila dobava materiala redna in da jim vreme ne bi nagajalo. »Naše delo je odvisno tudi od pridnosti drugih. Če bodo uslužbenci PTT pravočasno opravili vse prestavitve svojih instalacij, če bodo delavci Plinarne po planu opravili svoje in seveda, če bodo pohiteli še vodovodni instalaterji ter elektrikaarji, skratka vsi, ki delajo poleg nas, bomo dela lahko opravili v štirih mesecih«, je dejal ing. Štrukelj.

Ker je zaradi gradnje promet precej ohromljen in je vožnja skozi center mesta po obvoznih prava muka, me je zanimalo zakaj ne delajo v izmenah. Drugače povedano, zakaj gradbišče ni odprto 24 ur na dan? »Dva razloga imamo, da ne uvedemo dveh izmen«, je odgovoril ing. Štrukelj: »Prvi je, da bi Ljub-

ljančani ob nočnem hrupu, ki bi bil milo rečeno precejšen, sigurno protestirali. To se nam je zgodilo že pri gradnji kolektorja ob Ljubljani. Drugi in še važnejši razlog pa je, da se nam to enostavno ne bi izplačalo. Res je sicer, da bi podvojeno število delavcev hitreje izkopal to, kar sedaj izkoplje ena izmena, vendar to ne bi pospešilo ostalega dela. Tehnološke postopke ne moremo enostavno prehitovati ali celo preskočiti. Za cementno ploščo, je na primer, potrebno da se 28 dni strjuje, predno lahko nanjo pridejo težki valjarji, ki so potrebni za asfaltiranje. Tudi na velike cevi za kanalizacijo moramo čakati tri tedne — torej bi hitreje izkopana jama samevala. Če pa bo na določenem mestu prišlo do zastoja, pa naj bo razlog za to tehnična ali kakšnega drugega značaja, bomo tja poslali »okrepitve«, če bo nujno tudi ponoči, so bile besede ing. Vilija Štruklja.

Tako torej poteka gradnja na Ajdovščini. Načrtno in zaenkrat tudi po planu. Upajmo, da bo tako vse do konca.

M. Filáč

Nagrade najboljšim

Tako kot na ostalih šolah se se tudi na poklicnih zaprla vrata. Med učenci, ki so jih obiskovali je tudi kar precejšnje število učencev našega podjetja in sicer kar 290, seveda v različnih strokah in letnikih. Z uspehom, ki so ga naši učenci dosegli pa smo lahko izredno zadovoljni, saj jih je kar 21 končalo z odličnim uspehom, 52 pa s prav dobrim. Izredno malo pa je takšnih, ki se povsem padli in sicer so le trije.

Za vse najboljše bo Center za izobraževanje pripravil poleg denarne nagrade, ki jim pripada po pravilniku še lepe knjižne nagrade. Za vložen trud v šoli torej tudi zaslužna priznanja.

V šolskem letu 1973/74 so z odličnim uspehom končali šolanje naslednji učenci:

Valentič Marjan — LIO Škofja Loka
Mihin Josip — KO Maribor
Rebernik Stefan — KO Maribor
Nikič Milenko — GE Ljubljana
Gosar Marijan — LIO Škofja Loka
Islamović Ramiz — Nizke gradnje Maribor
Jovanović Živojin — Jesenice
Mirković Jovan — GE Ljubljana
Nakičević Midhat — Nizke gradnje Maribor
Nakičević Musair — Ravne na Koroškem
Mehmedagić Mujo — Jesenice
Mrak Jože — GE Ljubljana
Aleksič Luka — GE Ljubljana
Mitrič Vujadin — GE Ljubljana
Mesarec Srečko — GE Maribor
Cejanović Hazim — GE Maribor
Sorajlić Ibrahim — GE Maribor
Drvođerić Džuro — GE Maribor
Marodi Ivan — GE Maribor
Kobal Maks — GE Maribor
Muhić Franc — GE Maribor

Gradisov vestnik

«Gradisov vestnik» izdaja delavski svet podjetja Gradis. Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš. Tisk tiskarna Tone Tomšič v Ljubljani. — Izhaja mesečno

Naši 50 in 60 letniki

Malo je takih, ki v gradbeništvu praznujejo še na delovnem mestu svojih 60 let življenja. Poklici v naši panogi so pač težki in marsikdo si na zadnja leta službovanja poišče bolj primerno zaposlitev. V Mariboru smo pa le našli nekoga, ki praznuje letos 60 let. To je STANE STRAZIŠAR. Sicer pri Gradisu še ni tako dolgo, »še« devet let, delal pa je že na marsikaterem našem gradbišču. Tako je bil najprej v



Stane Strazišar

Gornji Radgoni, potem pa so se zvrstili Sladki vrh, Radenci in Maribor.

Ko smo ga vprašali, kako se počuti ob svojih 60 letih, je dejal, da pač leta prinesejo svoje. Če bo zdrav, bo delal še naprej, kolikor bo mogel, če pa se bo obrnilo kako drugače, bo moral biti invalidsko upokojen. Upajmo, da mu to ne bo treba in da bo še lep čas med nami, za njegov praznik pa mu želimo vse najboljše.

Pred dvema mesecema je Franjo Herak praznoval svojo 50-letnico. Skoraj polovico teh let je preživel v Gradisu, saj dela v našem podjetju že od leta 1952. V tem času je delal že v Radencih, Ljutomeru, Portorožu itd. Je kvalificiran železokrivec. Ko smo se pozanimali, kako mu je všeč v Gradisu, je povedal, da mu je dobro in če bi imel še družino kje blizu, res ne bi imel pripomb. Njegov dom in družina sta namreč v hrvaškem Zagorju in tako jih vidi v najboljšem primeru le enkrat na teden, drugače pa stanuje v samskem domu.

Kljub tem težavam praznuje svoj letošnji rojstni dan kot zadovoljen delavec in če bo ostal zdrav, pravi, da bo kar pri nas počakal pokojninske čase. Tudi mi mu to želimo in mu čestitamo za njegovih 50 let.

Četrto stoletje v Gradisu in pol stoletja med smrtniki je že kar lep jubilej in v tem času se tudi že marsikaj zanimivega doživi. Da je res tako, nam je potrdil tudi Jože Juvan, ki svojo 50-letnico praznuje tega leta.

H Gradisu je prišel že leta 1948 v Vuzenici, kjer je bil najprej brigadir, potem pa je začel delati v delavnicah Kovinskih obratov, kejr je še danes. V teh letih je bil včasih tudi kakšen



Jože Juvan

mesec na gradbišču in sicer v Črnem kalu. Postojni in na Vrhniki, delal pa je tudi na pregradi Kruščici v Luki in v Dierdiju. Tudi na dravskih elektrarnah je bil in še marsikje drugje.

V teh 25 letih pri Gradisu je preživel dosti dobrega, pa včasih tudi kaj slabega. Skupni seštevek je pa vendar dober in sam pravi, da nikoli ni razmišljal o tem, da bi preseljal v kakšno drugo podjetje, zato mu tudi ne bo težko pri nas dočakati pokoja.

Tudi njemu želimo vse najboljše ob njegovi obletnici. Benedikt je oddaljen od Maribora 30 km. Od tam se je včasih s kolesom vozil na delo FRANC ZEMLIJČ, ki letos praznuje 50 let življenja. Takrat še pomislil ni, da bi potoval na delo kako drugače, vendar pa sta ga čas in



Franc Zemljč

napor prisilila, da je začel razmišljati o drugačnem načinu življenja, ki sicer ni najboljši, je pa manj naporen. Sedaj namreč stanuje v samskem domu, družino pa ima doma. Tako bo najbrž ostalo do pokoja, pa saj sam pravi, da se je takega življenja že navadil, čeprav bi rad bil več časa z družino.

Sedaj je zaposlen na Pobrežju kot strojnik, dela pa na betonarni. Tam bi rad ostal do konca svoje službe, kar najbrž tudi bo. Želimo mu, da bi vsa ta leta preživel še zdrav in da bi tudi svojo 60-letnico še praznoval v Gradisu.



Tik pod asfaltno prevleko so stare tramvajske tračnice, ki jih bodo sedaj dokončno odstranili

Materiali in gradbene raziskave (I.)

Naslednji članek je objavljen v »Zbirki najuspešnejših raziskav zadnjih let, izvršenih v Inštitutu za tehnologijo visokih in nizkih gradenj iz Pariza«; daje mnogo koristnih napotkov za čim uspešnejšo uporabo nove tehnologije pri betoniranju in pri vzdrževanju opažev s kovinsko površino in navaja potrebne ukrepe, da dosežemo zahtevano kvaliteto in pričakovan površinski izgled betona.

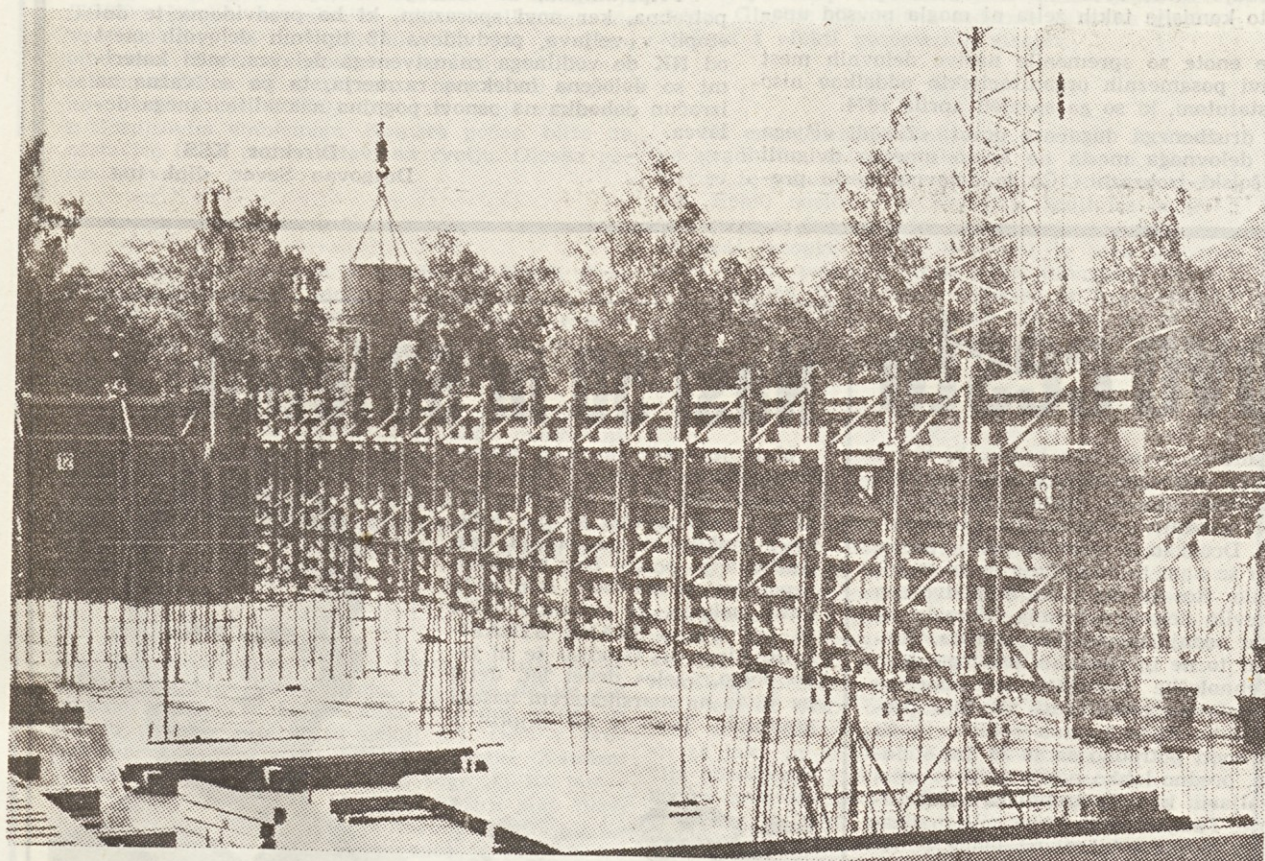
Že več let uporabljajo TOZD GIP Gradisa pri betoniranju elementov in objektov opaže s kovinsko površino: Obrat gradbenih polizdelkov v Ljubljani, Obrat betonskih izdelkov gradbene enote Maribor, Gradbena enota Jesenice.

Obrati uporabljajo že več let jekleno pločevino za izdelavo kalupov, s katerimi betonirajo: železniške pragove, hmeljevke, vinogradniške kole, betonske cevi, strešna korita, montažne elemente industrijskih hal itd.

Gradbena enota Jesenice gradi letos stanovanjske objekte z Outinord opaži s kovinsko površino, druge gradbene enote pa uporabljajo velikotablaste opaže z lesno površino, katerih elemente izdeluje Lesno industrijski obrat v Škofji Loki.

Letos junija je objavila Razvojno-organizacijska služba javni razpis za dobavo racionalnega opažnega sistema za betoniranje večjih industrijskih in energetskih objektov.

Medi aktualnosti objavljamo prevod izsledkov raziskav z delno dopolnitvijo:



Več naših enot že uspešno uporablja velikotablaste opaže

Betoniranje, problemi kovinskih opažev: M. ADAM
Rezultati raziskav 1969 do 1972
ANNALES — sept. 1972 in junij 1974

Problemi pri uporabi opažev

Imamo več vrst opažev, danes največkrat uporabljamo kovinske opaže. Vsi gradbeniki vedo, da je težavno napraviti lep beton s kovinskimi opaži, vendar so takšni opaži koristna oprema zaradi svoje trpežnosti in trajnosti, če poskrbimo, da se nanje ne lepi cement.

Dejansko uporabljamo takšne opaže že dolgo časa za standardne betone, ne da bi se resnično potrudili, da izboljšamo izgled betonske površine in vse izboljšave so bile napravljene samo pri masovno izdelovanih prefabriciranih elementih v posameznih obratih s postopnimi preizkušnji in napačnimi postopki. Prav tako pa ni bil napravljen nikakršen napredek že leta, glede kvalitete betona, ki ga vlivamo v stenske opaže na gradbišču.

Prva fotografija je bila posneta že pred desetimi leti in še vedno popolnoma reprezentira današnje stanje na gradbiščih, in to kar velja za standardne opaže na gradbiščih, velja tudi za obrate; vedno ko primerjamo vertikalno vlivani beton z betonom, vlivanim na vodoravni mizi, ali če primerjamo objekte nizkoogradnje, ugotovljamo, da so nekateri deli konstrukcij resnični primerki, kako se ne sme delati.

Na osnovi opazovanja teh primerov je bilo možno najti povezavo med vzroki in posledicami in končno oceniti pozitivne in negativne dejavnike teh efektov.

Kratek pregled dejavnikov, ki imajo največji vpliv:

— **OBLIKA IZDELKOV** je tako kompliciran parameter, da prav sedaj zastavljamo tozadevni raziskovalni program posvečen temu problemu. Naš raziskovalni program je še v začetni fazi:

— **OPAŽI** vplivajo s tipom materiala in svojo strukturo, z načinom površinske obdelave, z vzdrževanjem in načinom povezovanja:

— **ARMATURA**, ki igra manj veliko vlogo, posebno če je zadostno prekrita z betonom, toda pri vsem predstavlja oviro ali odklon med vlivanjem betona;

— **BETON** sam po sebi, skupno z načinom vgrajevanja je prvenstveni

faktor. Kasneje se bomo povrnilo podrobno na ta faktor;

— končno **NEGOVANJE** betona v začetni fazi je poreklo mnogih problemov: obrati, ki izdelujejo prefabricate, vedo, da so elementi izdelani v soboto in pušeni v opažih dva dni, mnogo temnejši, kot oni, izdelani med tednom in pušeni v opažih le 12 ur.

To nam prikazuje, kako je soočen izvajalec z problematiko, ki nima iste privlačnosti za inženirja, kot npr. problematika na področju trdnosti materialov, ker se je težje navezati na predpostavke ali na določeno delovno metodo.

Začetne raziskave

Iz teh razlogov je bilo potrebno podvzeti racionalno raziskavo vzrokov in učinkov in naša stroka je imenovala team raziskovalnih, operativnih in obratnih inženirjev kot tudi znanstvenih raziskovalcev, da izvrše to delo.

2.1. Izbira tipičnih komponent

Ker ne moremo zahtevati, da bi obravnavali vse posebne slučaje, je naš team omejil svoje delovanje na tipičen opaž, ki ga masovno uporabljamo pri gradbenih delih visokogradnje in nizkoogradnje in, ki je tudi zelo preprost.

Izbrali smo element vertikalne plošče (panel) 15 cm debeline, 1.20 m dolžine in 2.50 m višine z lahkim armiranjem (6 vertikalnih $\varnothing$ 12 mm in vodoravne vezi $\varnothing$ 10 mm vsakih 50 cm); na ta način smo že v začetku ugotovili geometrično obliko in procent armature.

Na isti način smo omejili material opaža na eno vrsto železa, 4 mm pločevino, največ uporabljano za te namene.

2.2. Postopek

S tako določeno opremo je team podvzel postopen raziskave.

Tako je metoda za določanje prvega programa predvidela približno deset plošč, na katerih smo študirali sledeče serije parametrov:

- površinsko obdelavo pločevine,
- trajanje vlivanja betona in vibriranja,
- doziranje cementa, nakar je bil pripravljen drugi program, ki je vseboval:
- dodatke,
- kemični dodatek za lažje razopažanje,
- toplotna obdelava betona.

Po proučitvi je grupa odločila, da izloči posamezne vrste obdelave, katere je nadomestila z epoksidnim smolnim premazom in je nato razširila raziskavo na dodatke, da prouči vpliv finoče cementa in vpliv agregatov različnega porekla.

2.3. Stalna povezava med člani in teamom

Med temi preiskavami, ki so se vršile od aprila 1969 do julija 1971,

Razopaževalna sredstva (pospeševalci razopaževanja)

VRSTA razopaževalnega pospeševalca	OGREVANJE	BETON			OPAŽ		
		Barva	Luknjavost	Zaprtašenost	Skladiščenje	Vzdrževanje	Zaščita
VOSEK	dobro	svetla	ča	ne	—	enost.	dobra
Emulzija	št. 1	dobro	temna	mala	ne	—	Povečanje postopno
	št. 2	dobro	rumena	mala	da	dobro	Lokalno rjasto
	št. 1	?	nestalna	mala	ne	—	Dobra
OLJE	št. 2	dobro	madeži	mala	ne	nekaj vpliva	Povečanje postopno
	št. 3	dobro	dobra	mala	ne	nekaj vpliva	Dobra
	št. 1	slabo	svetla	mala	lahna	—	enost. dobra
KEMIČNI ODLEPILNI AGENT	št. 2	dobro	kasta	mala	prašno	dobro	enost. dobra

torej nekaj čez dve leti, se je team 6-krat sestel, da določi sedem programov vsebujočih od 2 do 11 zidov, ne upoštevaje približno 50 plošč velikosti 0.5×0.5 m uporabljenih za razčiščevanje problemov površinske karbonizacije (pooglenitve). Med temi sestanki so bili čisti stiki med posameznimi člani teama, kateri so pomagali pri izdelovanju panelov ali vzdrževanju opažev, drugi pa so prihajali večkrat v našo raziskovalno postajo v St. Remiju v okolici Pariza, da so opazovali panele, izpostavljene vremenskim vplivom.

2.4. Izbira parametrov

Po kratkem pregledu proučevanih faktorjev, lahko grupiramo tiste, ki so bili izbrani v sledeče kategorije:

2.4.1. Opaži in njih vzdrževanje

POVRŠINSKA OBDELAVA PLOŠČ:

- grobo glajenje
- čiščenje površine s kislino
- peskanje

- poliranje
- smolni premazi

RAZOPAŽEVALNI PRODUKTI (za lažje razopaževanje)

- raztopina vode v olju
- voski
- mineralna olja in smole
- kemični agenti

MOŽNO ŠTEVILO PONOVNE UPORABE OPAŽEV

TOPLLOTNI EFEKT (vpliv temperature, vpliv brzine naraščanja temperature)

2.4.2. Sestava betona

CEMENT:

- vrste
- CPL 400 (beli Portland)
- CPAL 325 (Portland z 15 % žlindre)
- CPA 325 (bazni element)
- finoča
- fini 4200 Blaine (finoča mletja),
- grobi,
- dozacija: 200, 300, 350, 400 in 600 kg/m³.

AGREGATI:

- silikatni apnenec iz Sene (bazni)
- mehki apnenec
- beli kvarcit
- Fontanebloški pesek (kot dodatek)
- ekspandirana glina

VODA:

- V/C razmerje od 0.43 do 0.66
- predhodno vlaženje ekspandirane gline ali brez (vlaženja)

DODATKI:

- plastikatorji
- dodajalci zraka
- zadrževalci
- pospeševalci
- za lažjo obdelavo

2.4.3. Proizvodnja betona

NACIN MEŠANJA:

- betonarna in prevoznik mikser
- mešalec s horizontalno osjo
- mešalec z nagnjeno osjo (vertikalno)

2.4.4. Vgrajevanje

VLIVANJE: stopnja in trajanje (3 minute do 1 ure)

VIBRIRANJE

2.4.5. Razopaževanje in negovanje

Razopaževanje (od 6 ur do 18 dni)

NEGOVANJE:

- notranja atmosfera
- infra-rdeči žarki obsevanje
- topel zrak
- popolno ali delno vlaženje

— vgrajevanje betona s tremi 150 litrskimi prevoznimi posodami, ki se izpraznjujejo v začasno deponijsko posodo s spremenljivo odprtino, da nam omogoča kontrolo dvigovanja betona v opažu — ki se korigira tekom raziskovanja z napravo za odvod;

— vibriranje s pomočjo dveh vibratorskih elementov $\varnothing$ 55 mm — 20.000 obr./min., na komprimirani zrak, pritrdjenih na napravo, ki se spušča s pomočjo vijčnega navoja s potrebno brzi:

— osnovna mera betoniranja: 12 minut za polnitev in za vibriranje.

3.2. Nekaj posebnih postopkov

3.2.1. Pospeševalci razopaževanja

Ali naj jih dodajamo malo ali mnogo, ali moramo drgniti opaže po razopaževanju ali jih enostavno očistiti s čunjo? Često je vse to odvisno od izbranega razopaževalnega pospeševalca, kateri izmed teh zaznamuje (pusti sledove) na beton ali ne.

Naša ocena pospeševalcev je zbrana na tabeli 1. To tabelo dopolnjujemo z ugotovitvijo, da puščajo nekatera sredstva, vsebujoča sestavine za kovinsko pasivizacijo, ko so prvič uporabljena, rjasto prevleko, ki pa hitro izgine pri naslednji uporabi.

Kar se tiče tvorjenja mehurčkov in njih razpostranjenosti, pa ta zavisi od stopnje vibriranja in vrste opaža (polirana površina zadržuje največ mehurčkov) toda v glavnem zavisi od razopaževalnih materialov, česar pa še vedno čisto ne vemo, upoštevamo.

3.2.2. Obdelovalni postopek površine opaža (50 fazni)

Enostavna tabela prikazuje **VIDEZ BETONA** ocenjen od 0 do 20 točk, v odvisnosti od števila (postopnosti) ponovne uporabe na istem opažu — ne upoštevajoč drugih faktorjev (dejavnikov) — ter nam prikazuje, da smo v drugem diagramu (b) prenehali uporabljati oziroma čistiti površino s kislino in s poliranjem, kar smo nadomestili s smolnim premazovanjem (ta pa se odloži najpozneje po treh uporabah, če ni zaščiten z agentom za razopaževanje).

Opazimo tudi neregularnost prvih deset preiskav, verjetno povzročeno zaradi transportiranja betona v prevoznem mešalcu, ali zaradi dejstva, da je bil to Portlandski cement z dodatkom žlindre;

— v vsakem slučaju so rezultati mnogo bolj enotni za beton, ki ga je zmešal mešalec z vertikalno osjo mešanja, kar je tudi razvidno iz meritev gostote betonske mešanice (konzistence) (meritev posedanja pri sekaneja stožca), toda manj iz trdnosti pri 7 dneh.

(nadaljevanje prihodnjč)

KANCEK ZLOBNOSTI

Mož je edino živo bitje na svetu, ki ga lahko damo iz kože, ne da bi zato moral umreti.

Zlato preizkusimo z ognjem, žensko z zlatom, moškega z ženskami.

Zakonski možje so kot varovalke: ko nastane v hiši prevelika napetost, odpovedo.

Ni res, da ženske letajo za moškimi. Nobena past ne teče za žrtvijo.

Moški razumejo besedo konverzacija kot umetnost pripravi druge tako rekoč, da začne govoriti. Ženske pa razumejo pod to besedo do umetnost, kako pripraviti druge, da umolknejo.

Prevelika razlika v plači

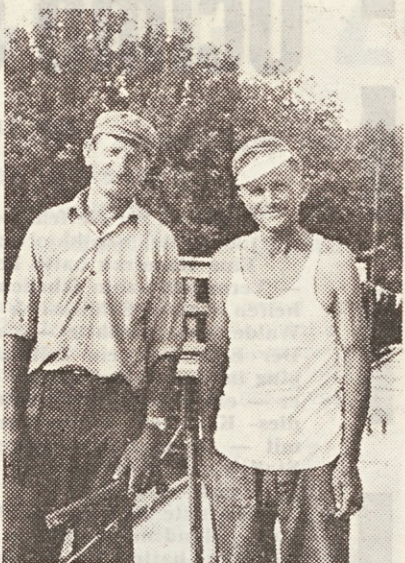
Na Vrhovah smo na vrhu viadukta videli in se z njim tudi pogovarjali Franca Smida. To je že naš stari Gradisovec, saj je delal v podjetju od osvoboditve do leta 1957, nato pa je za nekaj časa, točneje — do letos odšel na delo v Tržič. Sedaj je zopet pri Gradisu.

— Kaj vas je privedlo nazaj v staro podjetje?

— Predvsem bližina doma. Sedaj sem delal v Tržiču, dom imam pa v Ptuj. Tako življenje seveda ne bi šlo in zato sem se vrnil. Sedaj sem vsaj vsak petek doma.

— Kako pa občutite morebitne razlike med prejšnjim in sedanjim Gradisom?

— Občutim samo razliko med plačo pri Nizkih gradnjah in pri ostalih gradbenih enotah. Mi pri Nizkih gradnjah smo namreč precej pri- krajšani, čeprav se naše delo ne razlikuje od drugih.



Ze vrsto let pri podjetju



Ramiz Islamović

Imamo tudi odličnjake

V Zidrah dela trenutno 10 uencev in med njimi sta tudi dva odličnjaka. Enega izmed njih — Ramiza Islamovića smo srečali v naselju, ko je prihajal ravno od kosila in hitro nam je potožil:

— Vidite, mi delamo do pol treh popoldne, kosilo imamo pa šele sedaj po 17 ur. Na dan imamo tri obroke — zajtrk zgodaj zjutraj, malico ob 11 ur in ob 17 ur kosilo. Navajeni smo bili drugače, zato se nam zdi to premalo.

— Kako pa ti je delo na gradbišču všeč?

— Jaz se učim za tesarja in tu delam na opaževanju. Delo mi je kar všeč, samo preveč enolično je.

— Bil si odličen. Ali se rad učiš?

— Učim se res rad in ko bom končal to šolo, bi hotel iti na gradbeno tehniško šolo, seveda, če bom dobil štipendijo, ker brez nje ne bo nič.

Obisk iz Japonske

Nedavno je naše podjetje obiskal JYOJU MISUMI, profesor na Kyushu univerzi v OSAKI, Japonska.

V razgovoru se je predvsem zanimal za delavsko samoupravljanje, za novo ustavo in kako delavci konkretno rešujejo probleme v praksi. V pogovoru je večkrat poudaril, da je samoupravljanje resnično nekaj novega, progresivnega in naprednega. Menil je, da bi lahko določene izkušnje, ki smo jih dosegli tu, prenesli tudi na Japonsko, ki se iz industrijske dežele razvija v družbo, ki je osnova informacijski sistem, ki pa ne more zaživeti brez sodelovanja vseh zaposlenih delavcev.

V razgovoru je sodeloval tudi prof. dr. Možina iz ekonomske fakultete, s katere se je pred kratkim skupina podiplomskih študentov udeležila študijskega potovanja po Japonskem. V okviru posvetovanja je naš ambasador na Japonskem, Jože Smole pripravil izčrpano poročilo o možnosti sodelovanja med Jugoslavijo in Japonsko.

Profesor Misumi je izrazil željo,

Novice iz gradbeništva

Gradnja najmodernejše tovarne cementa pri nas

V Beočinu pospešeno nadaljujejo z izgradnjo najmodernejše tovarne cementa pri nas, ki bo konec leta 1976, ko bo začela obratovati, proizvedla 1.200.000 ton tega tako potrebnega materiala. To se pravi, da bo skupaj s staro tovarno, ki proizvaja 900.000 ton letno skupaj dajala na tržišče kar 2.100.000 ton cementa.

V novi tovarni bo prva peč v Jugoslaviji, ki bo med 24-urnim delovanjem dala kar 3.000 ton najkvalitetnejšega cementa. Izgradnjo financirata Vojvodinska in Ljubljanska banka, 10% pa beočinska tovarna. Okoli 60% opreme bo uvoženo iz ZR Nemčije, medtem ko bo ostalo napravila domača industrija. Glede na to, da bodo v tovarni najmodernejši tehnološki postopki, bo v tovarni delalo samo 150 delavcev. Za obratovanje bodo uporabljali naravni plin, katerega proizvodnja v Vojvodini stalno narašča. Generalni di-

Kaj pravijo naši praktikanti

Vsako leto je v našem podjetju precej mladih ljudi, ki med počitnicami preizkušajo, koliko so se naučili med letom v šoli. Na Kovinskih obratih v Ljubljani smo ujeli dva in o svoji praksi sta povedala takole:



Pika Piškur

PIKICA PIŠKUR: »Končala sem tretji letnik upravno-administrativne šole in že tretjič sem na praksi v Gradisu. Delala sem že na gradbenem vodstvu Ljubljane, na centrali in sedaj v Kovinskih obratih. Gradis mi daje tudi štipendijo.

Na praksi se kar dobro počutim, le malo zgodaj moram vstati. Delo mi je najbolj všeč tukaj v Kovinskih obratih, ker se bom več naučila. Tu je namreč zelo raznoliko. Saj mi gre kar dobro

od rok, samo kadar ostanem sama v pisarni, se težko znajdem, posebno še, kadar moram odgovarjati po telefonu, pa velikokrat ne morem nič povedati, ker ne vem, za kaj gre.»

DARKO PLEVNİK: »Letos sem končal tretji letnik strojne srednje, tehnične šole. Čeprav nisem Gradisov štipendist, sem tu vsako leto med počitnicami. Tu mi je delo kar všeč, malo rišem, pa kopiram itd. V šoli imamo en mesec obvezne prakse. Kam bom šel v službo, pa še ne vem, rad bi dobil štipendijo tu pri Gradisu, pravzaprav pa še ne vem, če se bom že zaposlil po 4. letniku. Mogoče me bo prijelo in bom šel študirat.«

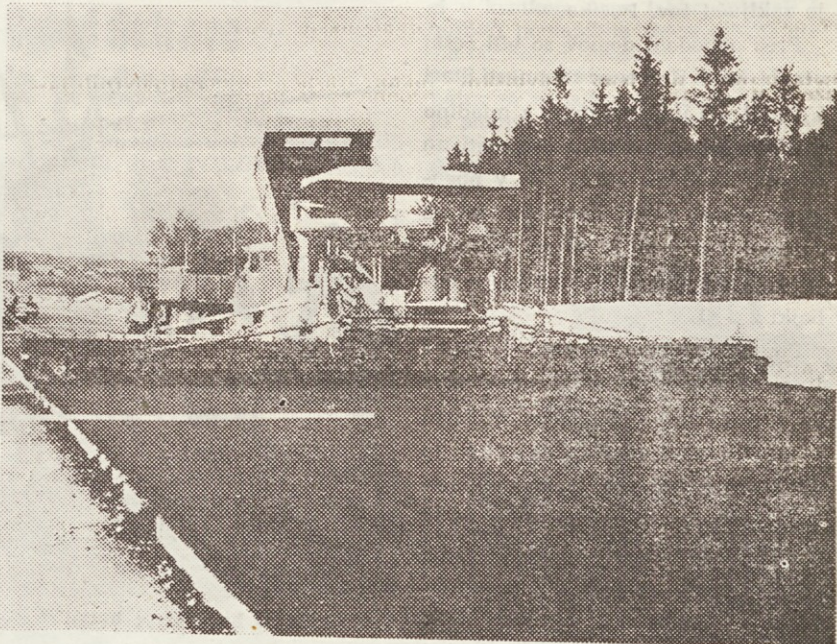


Darko Plevnik

da bi organiziral skupna posvetovanja, raziskovalno delo in osebo izmenjave, kar vse bi vodilo k večjemu nadaljnjemu poznavanju in sodelovanju in izmenjavi izkušenj ta-

ko na gospodarskem kot samoupravnem področju.

Ob zaključku se je profesor Misumi pohvalno izrazil o organizaciji in tehnologiji v našem podjetju.



Na štajerskem odseku AC asfaltirajo z novim finišerjem, s katerim asfaltirajo celotno vozišče hkrati.

Oživiljena ideja

V mesecu juniju so športniki, točneje rečeno kegljači TOZD GE Jesenice in kombinirane ekipe mariborskih enot TOZD KO in GE Maribor poskrbeli za prijetno športno osvežitev na področju medsebojnih stikov med enotami podjetja Gradis.

Zahvaljujoč prizadevnim predsednikom obeh ekip sta se obe strani dogovorili za prijateljsko srečanje, ki naj bi služila med drugim obema ekipama, kot zadnja priprava pred športnim dnevom Gradisa.

Prvi so v goste odpotovali Mariborčani. Po prirčnem sprejemu na Jesenicah so prijazni gostitelji pokazali svoje sposobnosti tudi v neposrednem obračunu na kegljaški stazi, saj so čeprav zelo tesno, zaslužno premagali goste iz Maribora. Najbolj zaslužna za zmago domačinov sta bila Tarman in Vidic, pri gostih pa se je odlikoval Vinkovič, ki je dosegel tudi najboljši rezultat dvo-boja.

Po napornem dnevu so domačini povabili goste na skupno večerjo v idilično Vrbo, rojstvo vas našega največjega pesnika Prešerna, kjer so med prijetnim kramljanjem bile izrečene mnoge želje po podobnih srečanjih. Ob slovesu so Mariborčani povabili Jeseničane na obiske v »štajersko metropolo«.

Jeseničani so vabilo sprejeli in čez štirinajst dni jih že najdemo v gosteh pri Mariborčanih. Domačini so tokrat obljubljali prepričljivo zmago, vendar so tudi na svojem terenu morali priznati premoč Jeseničanom zaradi zelo povprečnih rezultatov nekaterih domačih tekmovalcev. Pri gostih sta se ponovno najbolj izkazala Tarman in Vidic, pri domačinih pa Sanperl in Vinkovič. Posebno priznanje gre članu gostujoče ekipe Stanetu Simeonovu, ki je kljub visoki temperaturi s svojim nastopom pripomogel svoji ekipi do zaslužene zmage.

Po »uradnem« delu srečanja so domačini povabili svoje goste v

okrilje pohorskih gozdov, na naš dom, kjer se je ponovila slika prvega srečanja, ki je vsebovala vse elemente odličnega počutja. Med drugim so se športniki dveh enot domeni- nili za ohranitev podobnih srečanj, ki naj bi postala tradicija.

Čeprav je do realizacije opisanih srečanj prišlo po dolgotrajnih dogovarjanjih, je obisk Mariborčanov na Jesenicah in Jeseničanov v Mariboru dobil vse oblike uresničevanja ideje o medsebojnem spoznavanju in večji povezanosti članov kolektiva Gradis in zaslužil prav gotovo vse priznanje, saj podobnih srečanj preveč ne simpatizirajo tam, kjer ni posluha za podobne oblike sodelovanja z izgovori, da so predraga. Jeseničani in Mariborčani, oziroma njihova vodstva so dokazali, da s pravo me- ro posluha za rekreacijo voljnih članov teh enot lahko ob minimalnih stroških podpro podobna prizadeva- nja.

Želimo posnemanja!

mh

Kdor ženski nekaj zaupa pod pri- sego molččnosti, je sadist.

Dve leti potrebujemo, da se naučimo govoriti, petdeset, da se naučimo molčati.

S pesniki, slikarji in glasbeniki je tako kot z gobami. Na enega dobrega jih pride tisoč neužitnih.

Razumljivo je, da si vedno prvi ljubimec neke ženske.

Od zaljubljenih ženske moramo vse pričakovati in vse predpostavljati.

Odobren kredit za „Salonit“

Mednarodna finančna družba v Washingtonu (IFC) je odobrila tovarni cementa »Salonit« iz Anhovega investicijski kredit v višini 10 milijonov dolarjev za gradnjo nove cementarne. Predračunska vrednost te pomembne investicije, ki naj bi doprinesla k izboljššanemu zalaganju našega tržišča s cementom, znaša preko milijarde din. Tudi tu finančno sodeluje Ljubljanska banka, ki je tudi garant z investicijskim kreditom 180 milijonov din. Predvideva se, da bo nova cementarna začela obratovati konec leta 1976, njena kapaciteta pa bo v končni fazi preko milijon ton cementa letno.

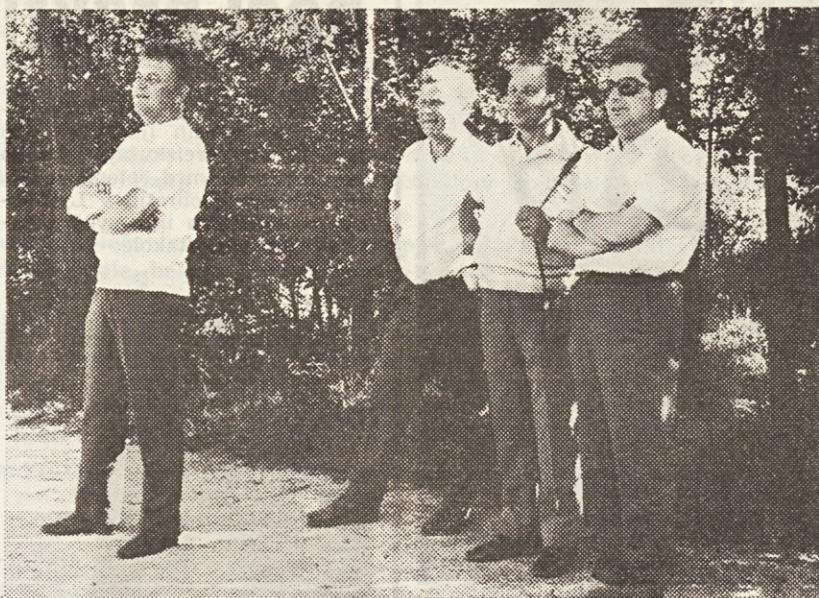
Obisk učencev iz ČSSR

Tradicionalna vsakoletna izmenjava učencev med podjetjem Bytostav iz ČSSR in našo delovno organizacijo je tudi letos minila v nadvse prijeteljskem vzdušju. O bivanju naših učencev v ČSSR bo v tej številki napisanega dovolj, zato naj zapišemo še nekaj vrstic o bivanju naših dragih gostov pri nas.

Med kratkim postankom v Ljubljani ob povratku smo se pogovarjali z njihovim vodjem Františkom Pustkom, ki nam je povedal naslednje: »Letos sem že drugič pri vas in ni mi žal, da sem prišel. Tako kot prvič smo se počutili izredno. To ni samo moje mnenje, temveč tudi vseh učencev. Od prvega srečanja s tov. Lojzetom Cepušem, ki nam je zaželel dobrodošlico v Mariboru, do odhoda domov smo uživali. Ne samo ob kopanju v morju v Ankaranu, ampak tudi ob lepotah, ki ste nam jih razkazovali ob raznih izletih. Poleg ogleda Luke Koper, ki je bilo še posebno doživetje za nas vse, pa do ogleda lepe istrske obale. Tudi Postojnska jama je bila za naše učence enkratno doživetje, pa tudi zame. Neprav sem že bil v njej.« je poudaril František Pustka in nadaljeval: »Še posebno prijetno je bilona izletu v Lipici in Bovecu. Škoda da nismo imeli sreče z vremenom, da bi si ogledali še Trento. Na splošno smo se vsi zelo dobro počutili. Zato ni nobenih ovir, da ne bi s takimi srečanji nadaljevali, saj se s tem samo še krepijo že tako dobri odnosi med našima socialističnima republikama.« je zaključil tov. Pustka.

Pred odhodom domov so bili češki učenci gosti Krajevne skupnosti Stari Vodmat v Ljubljani in se z mladino te skupnosti pomerili v nogometu in odbojki. Medtem ko so bili v nogometu precej boljši domačini, saj so zmagali kar z 8:0, so se jim naši dragi gosti oddolžili z zmago v odbojki z 2:1.

Po dvodnevem bivanju v Ljubljani so odpotovali v Maribor, kjer so jim v našem domu na Pohorju pripravili zaključni večer. Tudi to srečanje je, kot vse gostovanje, potekalo v pristrčnem vzdušju, zato ni čudno, da je bila ob slovesu izrečena skupna želja: prihodnje leto nasvidenje.



Naši gostje iz ČSSR: František Pustka — vodja, Richard Hluchnik, Alfred Vitasek, so si skupaj s tov. Klančarjem ogledali tekmo med učenci



Po tekmi še skupinski posnetek



V odbojki so bili gostje boljši

Lep izlet in še lepša pozornost do upokoјencev

Sindikalna organizacija GE Ljubljana je priredila junija izlet v Logarsko dolino za svoje upokoјence. O samem izletu je najbolje, da govore tisti, ki so se ga udeležili, zato objavljamo nekatera pisma, ki so prispela po izletu na upravo gradbenega vodstva.

— GIP Gradis je tudi letos tradicionalno povabil svoje bivše člane, sedanje upokoјence na tovariško srečanje, združeno z izletom v Savinjsko dolino. Bili smo prijetno presenečeni, kajti poleg izredne malice in odličnega kosila je vsak udeleženec prejel 100.— din žepnine, ki je za nas upokoјence kar cela nagrada.

V imenu vseh udeležencev najlepša hvala, še posebej pa se zahvaljujemo tov. Ivanu Grilcu za spretno, zabavno in prizadevno vodenje. GIP Gradisu pa želimo mnogo poslovnih uspehov.

V imenu udeležencev
Jože Brglez

— 22. 6. 1974 sem se kot upokoјenec udeležil izleta v Logarsko dolino, ki ga je organizirala sindikalna organizacija GE Ljubljana. Bil sem

vesel in srečen, da nas upokoјence niste pozabili. Izlet mi bo ostal še dolgo v najlepšem spominu. Za izkazano pozornost in denar se vam najlepše zahvaljujem in vam želim še veliko uspehov v nadaljnjem delu.
Janez Hribar

— V imenu vseh nas upokoјencev, nekdanjih članov kolektiva Gradis TOZD Ljubljana, ki smo se udeležili srečanja dne 22. 6. 1974, se zahvaljujem za prijeten izlet, ki nam ga je nudila osnovna organizacija sindikata v Logarsko dolino.

Že iz zbirališča pred upravo smo se razporežili odpeljali z avtobusom proti Stajerski.

Med vožnjo nas je pozdravil tov. Ivan Grlec v imenu sindikalne podružnice in uprave in na kratko obrazil potek našega srečanja in obnem opravičil direktorja in pred-

sednika sindikalne podružnice, ker se nista mogla udeležiti našega izleta.

Najprej smo se ustavili in si ogledali naše moderno mesto Veinje. Pot smo nadaljevali do Lubnega ob Savinji. Tam smo bili lepo postreženi in pogoščeni.

Od tod nas je pot vodila naprej v Logarsko dolino. Tukaj smo si ogledali slap »Rinko« Pogumnejši med nami so se povzpeli celo na planoto, imenovano Okrešali, ki je visoka 1387 m. Tukaj smo ostali do 16.30 ure in si ogledali še druge lepote tega kraja.

Na poti domov smo se še zaustavili v gostilni »Planinski orel« v Stahovici, malo pokramljali in se prav veselo razpoloženi vrnili v Ljubljano, kjer smo se razšli.

Vsi udeleženci tega izleta se organizatorjem prav lepo zahvaljujemo z željo, da se tako srečanja še priredijo. Našemu podjetju želimo mnogo uspehov in sreče pri nadaljnjem delu.

Upokoјenec
Edo Kragelj

Učimo se nemški

WIR LERNEN DEUTSCH

63 Lektion

Ergänzen Sie die fehlenden Pronomina oder ihre Endungen! (dopolnite manjkajoče zaimke ali njihove končnice)

Eine Hausfrau hatte bei — (ihr) Arbeit allerlei Unglücksfälle. — Vermögen nahm jährlich ab, und sie hatte — (kein) Mensch, der helfen wollte. Schließlich ging sie zu einem Einsiedler, der im Walde lebte, erzählte — von — Unglück und bat —, — zu helfen. Der Einsiedler, ein fröhlicher Greis, liess — ein wenig warten, ging in eine Nebenkammer — Zelle, und nach einer Weile brachte er — ein kleines, versiegeltes Kästchen mit den Worten: »Nehmen dies- Kästchen! Dreimal an jed- Tage und jed- Nacht müssen — mit — durch das Haus gehen und — durch Küche, Keller und Stall tragen. Bewahren — — wohl auf, in einem Jahr müssen — — zurück- bringen.«

Die gute Hausfrau dankte dem Einsiedler, nahm das Kästchen aus — Hand und kehrte in — Haus zurück. Hier tat sie, was jener — gesagt hatte. Als sie am Nachmittag in den Keller kam, traf sie die Knechte, die — Arbeit verlassen hatten und — heimlich Bier aus dem Fasse holten. Am Abend kam sie in die Küche, da fand sie die Mägde, die — heimlich einen Eierkuchen bereiteten. Sir schalt — und rief — zu: »Wehe, wenn ich — noch einmal hier antreffe; gehen — an — Arbeit und lassen — — hier nicht wieder überraschen.« Und als sie an demselben Abend durch die Ställe wanderte, sah sie die Kühe und Pferde ohne Futter. Die Knechte hatten vergessen, — — zu geben. So hatte sie alle Tage einen Fehler zu tadeln, heute dies-, morgen —, und langsam wurde es im Hause besser.

Nach einem Jahr brachte sie dem Einsiedler das Kästchen und sagte zu —: »Ich danke — für — Kästchen! Es hat mit solch — Wunderkraft gewirkt, dass ich — — nur ungern wiederbringe. Können Sie — — nicht noch ein Jahr lang lassen?« Da lachte der Einsiedler und sprach: »Das Kästchen kann ich — nicht lassen, aber ich will — — sagen, was — Inhalt ist!« Er öffnete —. Nichts war darin ausser einem Blatt Papier, auf — die Worte standen:

Soll alles gut im Hause stehn,
So mußt du selb — wohl nachsehn!«

Der Einfachheit halber gebe ich Ihnen den Kommentar zur oberen Übung:

Eine Hausfrau hatte bei ihrer Arbeit Ihr Vermögen und sie hatte keinen Menschen, — erzählte ihm von ihrem Unglück und bat ihn, ihr zu helfen. — liess sie ein wenig warten, — Nebenkammer seiner Zelle brachte er ihr Nehmen Sie dieses Kästchen Dreimal an jedem Tag in jeder Nacht müssen Sie mit ihm — und es durch Küche Bewahren Sie es wohl auf — müssen Sie es zurückbringen. — nahm das Kästchen aus seiner Hand und kehrte in ihr Haus zurück. — was jener ihr gesagt hatte. Knechte, die ihre Arbeit — und sich heimlich. — Mägde, die sich heimlich — Sie schalt sie und rief ihnen zu: »Wehe wenn ich Sie — gehen Sie an Ihre Arbeit und lassen Sie sich hier — hatten vergessen, es ihnen zu geben heute diesen, morgen jenen — und sagte zu ihm: »ich danke Ihnen für Ihr Kästchen mit solcher Wunderkraft, — dass ich es Ihnen — Können Sie es mir — Kann ich Ihnen, aber ich will Ihnen sagen, was sein Inhalt ist. Er öffnete es — auf dem die Worte standen So mußt du selber nachsehn.

Nebensätze

Nur kommen wir wieder zu den Nebensätzen, die wir teilweise schon behandelt haben. Wir merken uns nochmals die beiden Hauptpunkte:

1. In allen Nebensätzen steht das Zeitwort am Ende
2. Bei den zusammengesetzten Zeitwörtern wird die Vorsilbe vom Zeitwort nicht getrennt.

Fortsetzung folgt in der kommenden Lektion.

Odvisni stavki

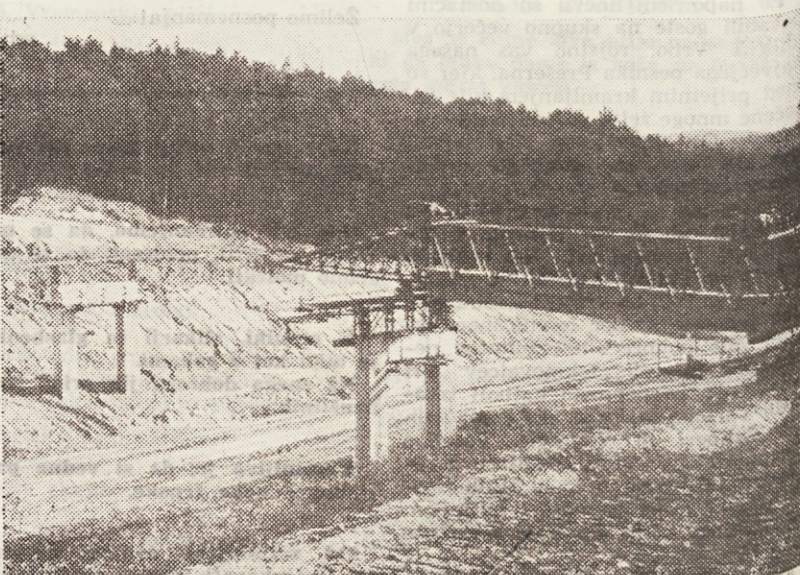
Zapomnimo si glavno pravilo:

1. V odvisnih stavkih stoji glagol vedno na koncu
2. Ločljivo sestavljeni glagoli ostanejo neločljivi

V prihodnjih lekcijah bomo obravnavali odvisne stavke.

Wörter — besede

allerlei — raznovrsten	zurückbringen — prinesiti nazaj
allerlei Unglücksfälle — razne nezgode	r Knecht — hlapec
s Vermögen — premoženje	e Arbeit verlassen — zapustiti delo
abnehmen — pojemati, zmanjšati se	heimlich — na skrivaj
schließlich — končno	s Fass (-e) — sod
r Einsiedler — puščavnik, samotar	e Magd (e) — dekla
r Greis — starec	r Eierkuchen — jajčnik
e Zelle — celica, stanica	bereiten — pripraviti
e Nebenkammer — stranska kamra	schalten — okregati, pa tudi schellen
nach einer Weile — čez nekaj časa	Wehe — gorje
versiegeln — zapečatiti	antreffen — naleteti na koga
s Kästchen — omarica	s Futter — krma
r Keller — klet	tadeln — grajati
r Stall — hlev	e Wunderkraft — čudodelna moč
aufbewahren — spraviti, shranjevati	wirken — učinkovati
	nachsehen — gledati za kom



Konstrukcija za montažo nosilcev na AC

Naši učenci že sedmič v ČSSR

Že sedmo leto zapovrstjo je bila v organizaciji centra za izobraževanje izvršena izmenjava najboljših učencev Gradisa in češkega gradbenega podjetja Bytostav iz Ostrave. Medtem ko so češki učenci domovali v našem domu v Ankaranu, so bili naši gostje njihovega doma v Malenovicah v Beskidih, 40 km od Ostrave oddaljenem rekreacijskem centru.

Naš stari znanec, šofer koprškega Slavika Karlo, ki že vrsto let vozi naše učence v ČSSR je tudi tokrat poskrbel za prijetno in predvsem varno vožnjo tridesetih učencev, štiri-

rih instruktorjev in nekaj gostov. Žal letos zaradi bolezni ni bil z nami pobudnik izmenjav učencev dveh držav tov. Cepuš, čigar odsotnost so naši gostitelji iskreno obžalovali.

Po osmih urah na Dunaju

Po osmih urah vožnje smo že na Dunaju kjer vselej najdemo čas za ogled glavnih znamenitosti tega dvolmilijonskega mesta. Po ogledu dvorca Schoenbrunn nas šofer Karlo pelje na avtobusni ogled centra mesta mimo dvorca Belvedere do zabavišča v Pratu, kjer prav hitro lahko ostaneš brez šilingov, za kar poskrbe številni kramarji in še več naprav, ki služijo zabave željnim obiskovalcem. Ob napovedanem času smo prispeeli na avstrijsko češkoslovaško mejo pri Mikulovem kjer nas je pričakoval predstavnik podjetja »Bytostav« Franta Koniček, ki je že velikemu številu naših učencev v dobrem spominu kot odlični gostitelji in vodiči na potovanjih po ČSSR.

Prva postaja na poti skozi ČSSR je bilo staro mesto Valtice, kjer smo prespali. Seveda se pred tem starejši niso izognili tradiciji in si odrekli prijaznemu vabilu »pana Glončaka« znanega pridelovalca sortnih vin, ki nam je v svoji 10 m globoki kleti dal pokušiti rezultate lanske letine vinske

letine, mi pa smo se mu oddolžili z nekaj vižami v obeh jezikih.

Naslednji dan je minil v vožnji do Malenovic, kjer so prijazni gostitelji pripravili slavnosten sprejem, katerega so se udeležili najvidnejši predstavniki podjetja »Bytostav« in njihove šole učencev. Po pozdravnih besedah gostiteljev in gostov, ki so predvsem poudarili pomen te vsakoletne izmenjave učencev kot obliko koristnega in prijateljskega sodelovanja dveh podjetij in držav, se je »uradnost« kaj hitro prevesila v ozračje priskrbin in prijateljskih pogovorov, katere so večkrat prekinjale češke in slovenske narodne pesmi.

Tisti, ki smo odhajali s češkimi učenci v domovino smo se naslednji dan poslovili od naših učencev in instruktorjev. Po enodnevnem ogledu Ostrave in njenih novih naselij ter ogledu šole učencev in direkcije podjetja smo se preko Bratislave in Madžarske vrnili domov. Naši učenci pa so si po programu, ki so jim ga pripravili, prepotovali doberšen del Češke.

Najprej so si ogledali novo šolo učencev podjetja »Bytostav« v Zabrehu, predmestju Ostrave, kjer se trenutno šola 800 učencev tega podjetja vseh strok. Odborne učilnice kot ga imenujejo, ima vse pripadajoče objekte, tako učilnice za kabinetni pouk, veliko telovadnico, jedilnico, internat za učence itd. Šola ima redno zaposlenih 28 predavateljev. Lahko smo se prepričali, da je za bodoči kader podjetja zares odlično poskrbljeno, kar pa je nedvomno sila pomembno, kajti tudi v ČSSR je pomikanje gradbenih delavcev zelo pereč problem in kljub ugodnostim, ki jih ponujajo le s težavo dohajajo potrebe po novih kvalificiranih kadrih.

ZELEZARNE, NHKG) koksarne, valjarne in drugo.

Veliko večino stanovanj v teh novih mestih je delo podjetja »Bytostav« saj so v 20 letih svojega obstoja na področju Ostrave zgradili 80.000 stanovanj. Gradijo izključno montažni sistem. Zanimivo je to, da je investitor vselej država, ter da je tudi projektantstvo centralno in podjetje nima lastne projektive, je le izključno izvajalec del po naročilu države katere tudi deli stanovanja proslcem. Ob pogledu teh novih naselij katero vsako šteje preko 100.000 prebivalcev smo opazili, da je bil stil gradenj v glavnem dvojni, če upoštevamo obdobja v katerih so grajena. Medtem ko so objekti grajeni po letu 1955 dokaj sodobnih oblik pa so tisti, grajeni v obdobju 1948—1955, v stilu »socialističnega realizma« kot ga tu imenujejo in močno spominja na »rusko šolo« gradbeništva, ki je značilen za vsa ruska mesta z nič kaj privlačnimi fasadami, ki so si podobna kot jajce jajcu.

Močan vtis zapuste moderne avtoceste, ki vodijo v Ostravo oziroma jo obkrožajo.

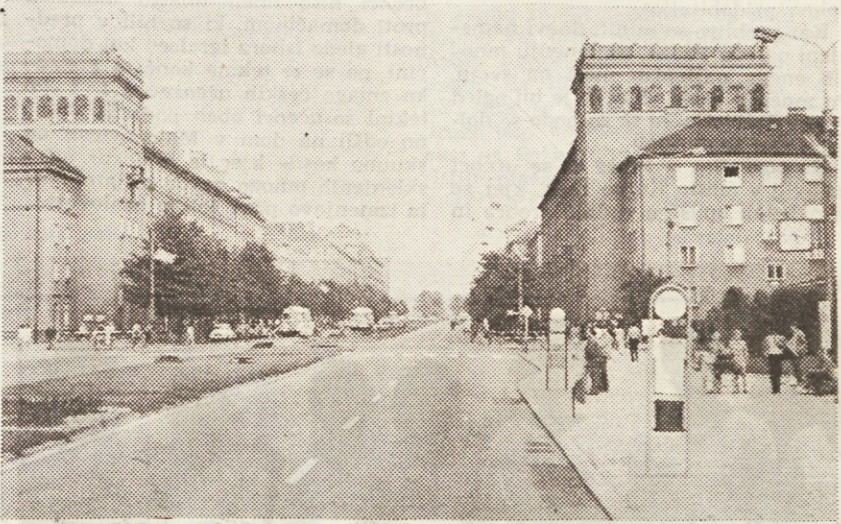
V zadnjem času jih ne manjka tudi drugod po ČSSR saj mrzlično pokušajo nadoknaditi zamujeno in gradijo kar precej kilometrov sodobnih cestnih površin. Čenrav je železnica takorekno prepredla vse ozemlje ČSSR (16.000 km prog).

Tri dni v Pragi

Naslednji trije dnevi so bili namenjeni obisku glavnega mesta Prage. »Zlato mesto« je bilo prav gotovo izjemno doživetje za vsakogar. Številni zgodovinski in kulturni spomeniki preteklosti in sedanjosti se v Pragi kar ponujajo. Seveda so si naši učenci v kratkem času lahko ogledali le najbolj pomembne znamenitosti mesta ob Vltavi. Posebno so bili navdušeni nad razkošjem muzejskih ekspozitov in mogočnostjo arhitekture, ki jo ponuja praški grad na Gradčevih in ki priča o izredno razgibani zgodovini Češke od ustanovitve države

Ogled Ostrave in predmestja

Sledil je ogled Ostrave in njenih satelitskih mest PORUBE, JIŽNIGA

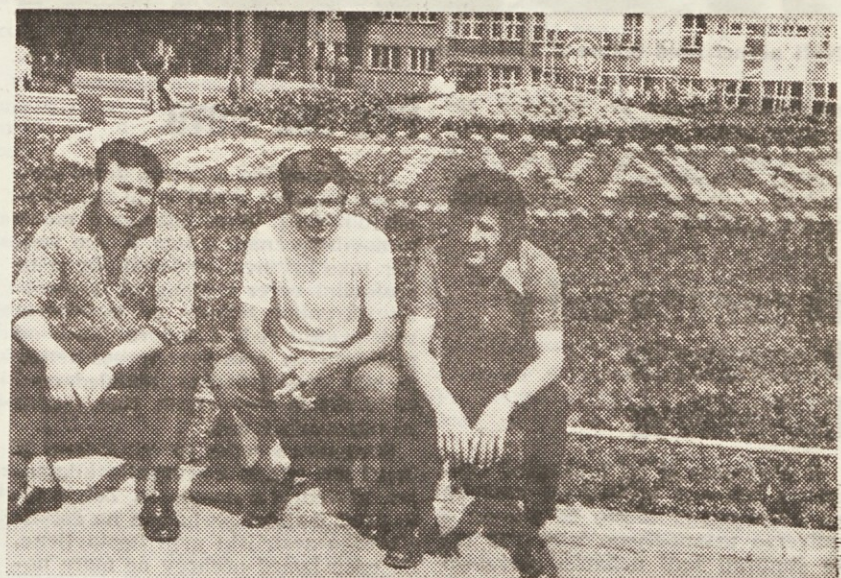


Središče Havinova

MISTA, HAVIROVA, ki so nastale v obdobju 1948—1974 in se še nenehno razvijajo, kajti pritisk prebivalstva v urbane sredine je izredno močan, kar pa je razumljivo, če upoštevamo ogromni gospodarski potencial Ostrave kot središča industrijske aglomeracije. Njena osnova so nahajališča črnega premoga, železarstvo, jeklarstvo (VITKOVICKE

v 9. stol. do današnjih dni. Mimogrede naj omenim, da je pri adaptacijah cerkve Sv. Vida, ki je sestavni del gradu, sodeloval naš znani arhitekt mojster Josip Plečnik iz Ljubljane, ki ga tukaj omenjajo kot zelo pomembnega in zaslužnega za ohranitev izvirne podobe tega po arhitekturi edinstvenega objekta

(nadaljevanje na 10. str.)



Vodiči v Gottwaldovu

Vsi zbrani med ogledom v Ostravi

(nadaljevanje s 3. strani)

Solidarnostno-varnostni količnik zagotavlja pravičnejšo in pravilnejšo delitev

Predlog ni linearen popravek delitve po samoupravnem sporazumu. Tako je bil sestavljen in sprejet predlog po posebni komisiji lani. Rezultate poznamo. Slabši — predvsem GE so po tem izplačale preveč, boljši — predvsem obrati pa bi lahko izplačali še nekaj 100 mio starih dinarjev. Ta šola in pa družba normativ, naj boljši daje relativno več v sklade in relativno manj na OD, je narekovalo, da se predlaga tako imenovani solidarnostno varnostni količnik.

Nagrade organizatorjev proizvodnje

Predložena merila za nagrade o g. proizvodnje so izračunana po že ustaljenem sistemu, pri katerem se omogoča 25 % nagrade pri izpolnitvenem planiranem uspehu. Razlika v letošnjem letu pa je v naslednjem:

Kot osnovno merilo uspeha povzamemo PCD/ph namesto PCD/h. Poleg tega pa je stalnica v obrazcu hkrati planiran OD/ph. To pomeni, da se začne računati nagrada za organizacijo proizvodnje že pri PCD/ph = OD/ph. To je že tedaj, ko so skladi enaki nič. To kaže na blagost merila (za polletje dajo nova merila 19,2 odstotkov). Za enote v tujini je letošnji plan zelo blag, ker se pričakuje skrčen obseg del in precej zmanjšan uspeh.

Prispevek skupnim službam po družbenem proizvodu

Ena najpomembnejših sprememb v GN 74 je predlog za spremenjeno osnovo za pokrivanje stroškov skupnih služb. Že v smernicah za sestavo GN 74 smo v začetku leta napovedali spremembo in sicer s prehodom od ur na pogojne ure, ki odražajo kvalif. sestavo zaposlenih. Kasneje je bilo od posebne komisije naročeno APS, da pripravi še druge možne variante. Pripravljeni jih je bilo skupaj 6. Komisija se je odločila predložiti kot osnovo družbeni proizvod (to je dohodek + amortizacija) z naslednjo obrazložitvijo:

1. Družbeni proizvod je v poprečju najbližji prvotno predloženemu predlogu: pogojne ure in amortizacija.
2. Pogojne ure so fizična količina primerljiva z vrednostjo OD, ki predstavlja več kot 4/5 ČD.
3. Amortizacija kot del. osnove ostane tudi v prihodnje.
4. Prednost družbenega proizvoda kot osnova že tudi v tem, da je lažje ugotovljiv in ni tolikšne možno-

sti neugotovljivih strojev in ur iz sposojenih delavcev zlasti tako imenovanih 66 podjetij (grupe građana).

Hkrati ima ta osnova svojo družbeno utemeljitev. Ko smo po reformi leta 1966 uvedli dosednji sistem, smo ga povzeli po tedanji dr. ekonomski uravnosti, po kateri je prispeval več tisti, ki je trošil večjo količino živega in predmetnega (strojnega) dela. Obdavčeni so bili torej pogoji dela. Po sprejeti ustavi in resoluciji X. kongresa ZKJ pa se mora zagotoviti uresničitev načela, da tisti, ki ustvari večji dohodek, tudi več prispeva h zadovoljevanju skupnih družbenih potreb. Obdavčeni so torej rezultati dela.

Razumljivo, da takšna sprememba zdaljšuje podpoprečne TOZD in dodatno obremenjuje nadpoprečne TOZD — kar zadeva uspeh. Najbolj zaznavne razlike so pri SPO, obeh birojih in obeh KO ter LJO. Zanimivo je, da so razlike pri gradbenih enotah manjše, kot je bilo pričakovano.

Posebni plani

Plani za izobraževanje, raziskovalno dejavnost in za zaščitna sredstva so bili že razpravljani.

Investicijska popravila

Plan invest. popravil kaže, da imamo v poprečju predvidenih 57 % popravil od vrednosti amortizacije. Izstopa GE Ljubljana navzgor. Navzdol pa odstopa občutno GE Celje in OGP. V tem ko ima OGP zelo visoko pospešeno amortizacijo, pa takega razloga za GE Celje ni.

Delitev dohodka

Kar zadeva samo delitev je po predlogu zagotovljeno skoraj enako delilno razmerje (78,9 : 21,1), kot smo ga dosegli lani (78,5 : 21,5). Pri takem razmerju bi se povzeli OD/h za slabih 26 %, to pa je komaj več kot bo znaal predvideni porast cen življenjskih potrebščin (25 %, ob polletju 21,9 %).

Najnižji osebni dohodki

Letos nam sindikalna lista nalaga, da z GN 74 določimo nivo najnižjih OD. Po prvotnem predlogu, ko smo računali še z nižjim naraščanjem življenjskih stroškov, smo računali s 7,70 din, to je za 10 % več kot znaša trenutno najvišja obračunska osnova (tj. 1400 din/mes). Zdaj imamo v Gradisu 210 delavcev z osnovo 7 din/h. Delavcev, ki imajo ob polletju nižje OD/h kot 7 din in nižje OD kot 7,70 din pa je imelo le 12 delavcev.

Zaradi večjega povečanja cen življenjskih stroškov je predlagan in sprejet najnižji osebni dohodek v letošnjem letu na višini 8,25 din/h ali 1500 din na mesec. Trenutno imamo

v Gradisu samo 72 delavcev z nižjimi OD/h kot 8,25 din. Od teh so vsi samo v GE, največ v Ljubljani, 13. NG 17, Celju 14 in Mariboru 11, v ostalih štirih GE pa skupaj le 12 delavcev.

Do konca leta ne sme biti problem izpolniti to plansko določilo, tembolj, če se ga bomo zavedali in če bo sidiakat, ki ga sindikalna lista še posebej zavezuje, redno pozoren na gibanje najnižjih OD.

Delitev ostanka dohodka je odločanje o presežni vrednosti

Prav na koncu nam ostane še plan delitve skladov. Predvideno je, da bo po sprejetih osnovah, ki so priložene GN 74 in katere naj bi DSP danes glede na obravnavo v TOZD sprejel, sestavili planske zneske po TOZD za tiste elemente (posojilo manj razvitim, rezerve, združevanje sredstev), ki jih je moč približno oceniti. Na podlagi tega bi se potem v TOZD odločali o delitvi vseh planiranih razpoložljivih sredstev za posamezne namene.

● Avtocesta bodočnosti

Nek italijanski inženir je izdelal načrte za petnadstropno avtocesto, tako imenovano »avtocesto bodočnosti«. Planiral je, da bi določeni tipi vozil imeli svojo cesto glede na možno hitrost. Tako bi na primer imeli tovornjaki in vozila do 140 km svoje cestišče tisti s hitrejšimi vozili bi imeli višjo etažo itd.

Ceste bi bile razvrščene ena nad drugo. Vsaka bi imela 4 pasove in parkirišča. Višina vsake etaže bi znašala 5 m. Na vsakih 10 km pa so predvideni izhodi v obliki stolpov s spiralno zavitim voziščem. Take vrste avtocesta naj bi bila zgrajena na velikanskih nosilcih iz armiranega betona.

● Betonski nosilci — nov izdelek železarne Sisak

Obrat železarne iz Siska je v Topuskem začel izdelovati betonske nosilce. Že v letošnjem letu bodo napravili za gradbeno podjetja nad 10.000 m nosilcev.

Člani kolektiva v Topuskem so osvojili že vrsto novih proizvodov za katerimi je bilo večje povpraševanje. Posebno je naraslo povpraševanje po ograjah in armiranih mrežah. Samo v zadnjih dveh letih je podjetje vložilo v modernizacijo več kot 10 milijonov dinarjev.

S poti po bratski deželi

(nadaljevanje z 9. str.)

„Švejk“ v vsaki torbi

Sprehodili smo se preko najznamenitejšega mostu od enajstih, kolikor povezuje oba dela Prage preko Vltave, preko Karlovega mostu zgrajenega v 14. stol. z enkratnimi baročnimi figurami na obeh ograjah. Obiskovali so tudi znano gostilno »PRI FLECKU« katere stalni gost naj bi bil že legendarni junak Haškovega dela Švejk. Da je Švejk priljubljen tudi pri nas priča dejstvo, da je v potovalkah naših učencev, ko so zapuščali Prago, bila obvezno njegova zelena figura, ki jo lahko kupite povsod v raznih velikostih kot osrednji »souvenir« na obisk Prage.

Vedno nasmejani Edo, ki je vodil učence v Prago (sicer je vodja predavateljskega zbora na šoli za učence) ni pozabil na obisk monumental-



Po ogledu rudnika srebra v Pragi

nega spomenika narodnemu heroju, kjer visoki državniki tujih držav ob obisku v CSSR polagajo žalne vence. Tod je vedno polno obiskovalcev saj razen svojih dimenzij, spomenik privablja mnoge na ogled Prage, ki ga izredna lega hriba na katerem spomenik stoji, omogoča. Ni izostal seveda tudi sprehod po znanem Trgu Vavelskega mesta, središču Prage, do Narodnega divadla (gledališča) ter postaje podzemne železnice, katero so pred kratkim izročili prometu in na katero so Pražani upravičeno ponosni, saj so tako vstopili v »klub« velemest, ki se lahko pohvalijo z podobno pridobitvijo.

Kar prehitro so minili dnevi namenjeni ogledu Prage, po mnenju mnogih enega najlepših mest na svetu. Po mnenju vseh učencev je bil ogled Prage doživetje, ki se ga bodo še dolgo dolgo spominjali.

Na povratku iz Prage so se učenci ustavili v mestu Kutna hora, kjer so si ogledali opuščen rudnik srebra in

sku Gotwaldova (prej Zlin) središča usnjarske in obutvene industrije CSSR. V velikih tovarnah, eno od njih so si učenci tudi ogledali, dela več tisoč delavcev (v večini so ženske) na tekočih trakovih ogromne količine razne obutve. Do leta 1945 so bile te tovarne last znanega industrialca Bate, ki je oskrboval vso Hitlerjevo vojsko z obutvijo in tudi drugače finančno podpiral Nemčijo). Številke letne proizvodnje gredo v milijone parov obutve. Velik del proizvodnje je namenjen Sovjetski zvezi in drugim socialističnim državam. V tovarni imajo zanimiv muzej razvoja obuval od primitivnih kožnih zaplat, rimskih sandalov z mnogimi trakovi, francoskih renesančnih čevljev kjer sta čevlja izdelana tako, da ju lahko brezskrbno zamenjate, ker je levi čevljev istočasno lahko tudi desni in obratno, vse do čevljev visoke mode, ki so v rabi dandanes. Kot posebnost vam pokažejo ženske čevlje št. 52, moške št. 55 in ženske čevlje št. 23 in moške št. 27 za katere trdijo, da so ekstremni primeri številke katere izdelujejo še danes seveda samo po naročilu, za nas anonimnih Čehoslovakov katerih identiteto zadržano čuvajo pred javnostjo.

Učence so popeljali tudi na vsakoletno mednarodno razstavo »OSTRAVA 74«. Na razstavi sodelujejo proizvajalci iz držav članic Varšavskega sporazuma. Geslo letošnje razstave je bilo: Človek in njegov prosti čas. Sretno je bilo prikazano kako v teh državah preživljajo ljudje prosti čas. združeno z eksponatji za rekreacijo od tistih, ki jih uporabljajo v domačem okolju do velikih možnosti, ki jih nudijo objekti bodisi naravni bodisi namensko zgrajeni.

Teh drugih možnosti se Čehi množično poslužujejo, saj lahko ob lepih sobotnih ali nedeljskih jutrih naletite na prave množične »pobege« iz mest v obliki motoriziranih kolon in ostajajo za njimi mesta kot izumrla.

V nogometu zmagali domačini

Prijazni gostitelji niso pozabili tudi na rekreacijo. Peš so popeljali naše učence na priljubljeno izletniško točko v Beskidih na Lisa horu na kateri stoji lep planinski dom s čudovito opremljenimi sobami. Pripravili so tudi športno srečanje V nogometu sta se pomerili enajsterici učencev Bytostava in Gradisa. Naši učenci niso imeli mnogo možnosti proti domačinom, ki so bili v prednosti glede izbora igralcev kot domačini, pa se je tekma končala z gladko zmago čeških učencev s 4:1. Po tekmi so učenci obeh podjetij skupno odšli na dom v Malenovicah na skupno kosilo kjer je bilo kar hitro sklenjenih mnogo novih prijateljstev in izmenjavo prav toliko naslovov.

darnosti vseh je bilo v trenutku zbranih 100 starih tisočakov za njegov povratek v domovino potem, ko bo uredil vse potrebno na jugoslovanskem konzulatu v Bratislavi, kamor ga je odpeljal naš rojak iz Zagreba, ki se je v tem trenutku znašel na meji. Danes že vemo, da se je »avantura« učenca brez potnega lista končala dokaj hitro in je že naslednji dan prispel domov.

Vsi ostali so že istega dne bili na svojih domovih, polni vtisov, ki jih bodo še dolgo pripovedovali svojim domačim in vrstnikom v podjetju.

Priznanje v obliki potovanja v CSSR naj jim ostane v spominu tudi kot nagrada za uspešno delo v kolektivu, ki tudi na ta način stimulira najboljše učence v podjetju s tem, da jim zaupa čast zastopati podjetje in državo v tujini.

Tako je za nami že sedma zapovrstna izmenjava učencev dveh gradbenih podjetij, dveh držav, ki je nedvomno ponovno dokazala koristnost predvsem medsebojnih stikov, spoznanj ljudi in njihovih običajev,



Vižni mesto — predmestje Ostrave

njihovih spomenikov preteklosti in dosežkov današnjih delovnih ljudi.

Pobuda, ki je vznikla pred 7 leti je nedvomno dobila še eno pomembno potrditev v zblizevanju dveh držav; slovanskih, tako zelo sorodnih po svoji pol pretekli zgodovini. Prepričani smo, da so izmenjave kot jih organizira Center za izobraževanje,

koristen prispevek v obojestransko zadovoljstvo.

Vsi, ki smo letos imeli možnost obiskati CSSR se iskreno zahvaljujemo Centru za izobraževanje in podjetju Bytostav iz Ostrave za odlično počutje in brezkupno organizacijo.

m h

Beležke s popotovanja

ma. U subotu u 7.30 časova krenuli smo preko Bratislave i Austrije u Jugoslaviju, gdje smo stigli oko 20 časova u Maribor. Tamo smo se drugarski rastali od drugova iz drugih jedinica.

Fric

Od uvek, željan putovanja i ostalih lepota svijeta, vrlo srećan sam dočekaio vijest da, za nagradu, putujem u Čehoslovačku Republiku. Bila je to jedna od mojih najdražih nagrada i priznanje za uspješan rad u svom kolektivu.

Kao što se zna, naše Gradbeno industrijsko poduzeće Gradiš već duže vremena sudjeluje u uspostavljanju i očuvanju bratskih odnosa sa kolektivom Bytostavom iz Ostrave u Čehoslovačkoj.

Posle zaista srdačnog dočeka na granici Čehoslovačka—Austrija od strane članova poduzeća Bytostav iz Ostrave, smo krenuli ka svojoj prvoj stanici u Čehoslovačkoj, gradiću Valtice.

Lepo mjesto, srdačan doček i ljubaznost ljudi nisu me iznenadili, jer sam to video već na prvom koraku u CSSR. Iz tog malog mjesta sa lje-

pim uspomenama i sa dovidjenja krenuli smo za Frydland, gdje poduzeće BYTOSTAV iz Ostrave ima svoj počitnički dom, vrlo ljep i dobro uređen, sa bazenom za kupanje.

O ostalim pojedinostima, o istorijskim spomenicima i ljepotama gradova, kroz koje smo prošli, nemam riječi da izkažem pravo vrjednost i ljepotu koju posjeduju.

Jedno ipak znam: Ljepota i ljubaznost je u svakom čovjeku te države, volja za još bolje i prisnije odnose među slovanskim i ostalim narodima svijeta.

Koju onda nagradu čovjek može poželjeti više kao priznanje za uspješan rad u svom kolektivu. Hvala svima, koji su pravilno ocijenili i priznali kao uspješan moj rad s time, da su me poslali na ovaj zaista divan izlet u CSSR.

Nastojat ću da sa još više usojeha radim i ostvarujem u kolektivu Gradiš i da opravdam zadato mi priznanje a raduju me riječi na rastanku u Čehoslovačkoj republiki: Neka živi prijateljstvo čehoslovačkog i jugoslovenskog naroda.

Čido Islamović

Seznam uslužbencev, ki so odšli v letu 1974

1. Kerčman Rudolf, gozdni tehnik, Škofja Loka
2. Rep Jakob, lesni tehnik, Maribor
3. Vrtačnik Branka, strojepiska, KO Ljubljana
4. Mihelič Aleš, strojni tehnik (JLA), KO Ljubljana
5. Pavlek Stefka, ekonomski tehnik, OGP Ljubljana
6. Jazbec Vili, gradbeni tehnik (JLA), Celje
7. Zupancić Marjan, gradbeni tehnik, Biro Ljubljana
8. Havle Filip, gradbeni delovodja, Ravne
9. Ulčar Valentin, gradbeni delovodja, Jesenice
10. Lenardič Ančka, gradbeni tehnik, Biro Ljubljana
11. Medjimurec Ferdinand, gradbeni delovodja, Jesenice
12. Kobal Francka, fakturist, OGP
13. Longo Niko, elektro tehnik, OGP
14. Vogrinčič Jože, skladiščnik, Maribor
15. Pezdinik Vlado, ekon. tehnik, Jesenice
16. Jančar Rajko, gradbeni tehnik, NG Maribor
17. Pugelj Peter, gradbeni tehnik, Ljubljana
18. Lukaček Franc, gradbeni tehnik, Ravne
19. Salehar Rajko, viš. gr. tehnik, USH
20. Strekelj Branko, dipl. gr. ing. (JLA), Ljubljana
21. Novak Danica, adm. tehnik, sk. službe
22. Setnikar Alojz, upr. sam. doma, UDD
23. Wostner Edvard, dipl. gr. ing., Jesenice
24. Kežman Mihael, dipl. gr. ing., Jesenice
25. Kajfež Anton, socialni delavec, železokrivnica
26. Razgoršek Zdenka, adm. tehnik, NG Maribor
27. Dobaj Radovan, gradbeni tehnik, NG Maribor
28. Prdun Franjo, hišnik, USH
29. Fuks Slobodan, kurir, Jesenice
30. Mohorčič Borut, administr., Ravne
31. Mesesnel Nevenka, gradbeni tehnik, Ljubljana okolica
32. Seško Milan, gradbeni tehnik, Biro Ljubljana
33. Puškodiya Ivan, gradbeni delovodja, Maribor
34. Vrecelj Jožica, gradbeni tehnik, Biro Ljubljana
35. Kambič Bojan, teh. risar, Biro Ljubljana



Naši učenci pred tekmo v nogometu

znamenito cerkev sv. Barbare, zaščitnice tamkajšnjih rudarjev, ki ima glavni oltar oziroma figure iz srebra tamkaj izkapanega in velja za eno najbolj dragocenih spomenikov cerkve v CSSR.

Ob povratku tudi v Olomoucu in Gottwaldovu

V programu je bil tudi ogled Olomouca znanega kulturnega središča na Moravskem. Mesto se ponša za univerzo ustanovljeno leto 1573 (tu so študirali tudi nekateri slovenski kulturniki) in stolnico zgrajeno v 12. stoletju. En dan je bil namenjen ob-

Prisrčno slovo

Hitro, prehitro so minili dnevi preživeti v CSSR, dnevi polni nepozabnih doživetij, polni odkrivanja novih in novih spoznanj v tuji, a nam vendar tako pri srcu — deželi. Že je tu poslovilni večer z mnogimi izrečenimi iskrenimi željami po podobnem sodelovanju tudi v bodoče. Slovo od prisrčnih in prizadanih gostiteljev je bilo zares prisrčno. Naslednjo! se je slišalo vsepovprek. Nasvidenje! so odgovarjali naši.

Simpatična češka šoferja Zdeno in Josef sta izmenoma grabila kilometre, ki vodijo v domovino. Žal je bilo pred mejnim prehodom na čehoslovaško-avstrijski meji ugotovljeno, da eden izmed učencev ne more nadaljevati poti skupno z ostalimi. Izgubil je potni list! Zahvaljujoč soli-

Med dopustniki v Poreču

Po dolgotrajnem deževju, ki se je zavleklo tja v letošnje poletje, se je končno otopilo. Sonce je začelo pripekati in nezadovoljni zaradi prepogostega dežja smo začeli tarnati zaradi vročine.

Spontanega prehoda res ni bilo, pa smo se nevaženi sonca trumoma prelevili v turistične nomade in se začeli zatekati k morju. Toda do takšnega zaključka je prišlo kar precejšnje število ljudi, kar dokazujejo nepretrgane kolone vozil proti morju. Med temi pa so tudi naši delavci, ki hite v naša domova v Ankaru ali Poreču ali pa v kakšno drugo, še bolj oddaljeno letovišče. Ker sem bil tudi sam nekaj dni med našimi dopustniki v Poreču, se naj omejim predvsem na njih. Nisem jih imel namena spraševati po počutju, hrani v domu, o količini le-te itd. Za vse to že vemo, da je dobro poskrbljeno, za kar ima velike zasluge tov. Sinko s svojo ekipo. Tokrat nas je zanimalo predvsem to, kaj naši delavci počno med svojim oddihom.

Predvsem smo pri vseh lahko ugotovili, da bi se vsi radi odpočili. Starejši od napornih službenih odgovornosti, mlajši od šolskih obvez-

nosti. Skrbi so torej ostale doma. Vsaj upam, da so, saj drugače dopust ni več dopust. Poslovni pogovori so tu prijateljski pomenki, službene dolžnosti so zamenjale igre ali kakršnokoli drugo razvedrilo.

Glede na to, da je dom ob morju, je kot razvedrilo na prvem mestu potrebno omeniti plavanje. Če so že ob morju, ko se prepuščajo vročim sončnim žarkom, jim tudi še tako maziljenje ne pomaga toliko kot skok v vodo. Tudi malo krevljanja jim dobro dene, da malo razgibajo otrdele in zasedele sklepe. Po plavanju se radi poslužujejo suhozemskega razgibavanja z žogo. Starejši se ukvarjajo z odbojko, mlajši kot ponavadi igrajo nogomet. Tudi pri kegljanju z višočo kroglo je zanimivo, saj imajo nekateri kar družinske dvoboje. Najpogostejše pa, posebno starejši, sežejo po ploščicah za balinanje. Lahko bi naštevati še in še, saj se vsak poskuša razvedriti na

svoj način. Mlajši se družijo skupaj, odrasli skupaj, otroci pa kot vedno najbolj razigrani tekajo sem in tja. Povsod jih je dovolj. Zdaj so v vodi, zdaj pod vodo, že brcajo žogo ali ponagajajo starejšim. Saj jim še zameriti ne moreš. Naj se veselijo, saj bodo le tako imeli kaj od počitnic. Toda nekateri med njimi so kar preveč beli za celodnevno tekanje sem in tja. Sonce pač tu ni usmiljeno. Ne do tistih z malo niti do tistih z veliko pigmenta. Pravijo, da le-ta vpliva na to, kakšni gremo domov ali lepo zagoreli ali pa olupljeni kot nov krompir. Na srečo je vrt pred našim domom bogato obdan z drevjem in zelenjem, tako da tudi sence ni težko najti. Meni je senca namreč bolj koristila kot PIZ BUIN ali SOLEA.

Tako torej naši dopustniki v Poreču. Glede na to, da jim je bilo vreme naklonjeno, so dobro poskrbeli vsak zase oz. za svoj odmor. Omenjeno besedilo pa naj potrdijo še slike, ki sem jih napravil med dopustnikovanjem v Poreču. Prihodnjic pa kaj več o gostih v Ankaranu.

mk



Priljubljena igra na dopustu je tekmovanje s ploščicami

ANEKDOTA

Norice in dopust

Nikoli si še nismo tako želeli na morje kot letos. Saj tudi nismo mogli. Vsako leto je prišlo kaj vmes. Enkrat je bila bolna hči, drugič smo

pričakovali prirastek v družini, skratka pravega dopusta za našo mlado družinico še ni bilo. Prav zato smo se odločili, da bo letos povsem drugače. Dopust smo planirali že maja, da se ne bi še letos kaj primerilo.

Organizacija dopusta je bila na višku. Zena je bila zadolžena za garderobo, štiriletna hči za igranje, da se bosta z enoletnim bratcem lahko igrala na morju, sam pa sem prevzel »tehnično« plat organizacije. Imeli smo že vse rezervirano, plačano, skratka vse pripravljeno za uživanje. Enomesečne priprave so že šle h koncu. Že smo začeli odšteti dneve kot pri izstrelitvi rakete na Cape Kennedyju. Raketa, naš mali fičko, je bil tudi že nared, saj mu je celo mehanik pregledal drobovje. Samo še en dan da odrinemo. Namesto dni že štejemo ure. Toda kmalu pozabimo na ure in odštevanje. Že nam gre bolj od rok seštevanje. Pa ne ur temveč rdečih pikic na sinovem obrazu, nogah, trupu, skratka povsod. Vedno več jih je. Rastejo kot gobe po dežju. Kmalu so na pikicah drobni vodni mehurčki. Hitro zavijemo sina in brez prtljage seveda, v avto in k zdravniku. Le-temu ni bilo težko ugotoviti, da ima sin norice.

Gospod doktor je na nove recepte, zato smo se pri njem zamudili malo dlje, napisal nekaj zdravil in odšli smo najprej v lekarno nato pa domov in takoj na kopanje. Pa ne na morje. Doma smo morali sinčka namakati v hipermanganu, pudrati pa še to in ono. Skratka tudi letos dopust in pol.

Tako je najmlajši član družine, ki je komaj shodil, poskrbel, da nam je dopust kar hitro minil. Dopust je za nami, norice tudi. Sedaj samo še upam, da jih bo kmalu dobila še hči, sicer se ji lahko nojavijo ravno drugo leto, ko bomo šli zopet na dopust oz. boljše rešene ko bomo izkoristili plačane delovne dni, ki jim v OZD pravijo dopust, jaz pa norice.

Srečni dopustnik



Otroci vedno najdejo zabavo, pa čeprav v mini bazenu



Enim bolj odgovarja počitek na soncu, drugim pa v senci



Po prijetni ohlavitvi v morju se prileže tudi prha

Nezgode nas opozarjajo

V mesecu maju se je pri delu poškodovalo 32 delavcev, na poti na delo in z dela pa sta se poškodovala 2 delavca.

Poškodoval se je vsak 190-ti delavec, kateri je povprečno болоval 21 dni. V tem času je izgubljenih 7.022 dni zaradi bolovanja (poškodbe in bolezni) ali 6,49 procenta od izvršenih delovnih dni v tem mesecu.

TOZD CELJE (4 nezgode)

— Hahlovič Mujo, NK delavec
Imenovani je sestavljal opaže montažnih sten, ko je nameščal stranice, se je udaril s kladivom po palcu desne roke.
— Imamović Mujo, NK delavec
Za betoniranje stene je imenovani nameščal lijak za beton, ker je bil lijak obešen, ga je zaneslo in mu pritisnilo prst, kazalec leve roke ob armaturo, tako, da si ga je poškodoval.
— Maksimović Stojan, KV tesar
Pri pritrditvi, zabijanju lesenih letov na strop za knigaljske plošče se je s sekuro udaril po sredincu leve roke.
— Miherina Hamdo, NK delavec
Pri demontaži cevnega odra si je poškodoval palec na levi roki.

TOZD JESENICE (3 nezgode)

— Kelenc Jože, Gr. delovodja
Pri nadzoru gradbenih del, je stopil na kamen, noga se mu je zvila in si je tako poškodoval koleno desne noge.
— Čebela Darinka, KV kuharica
Pri rezanju surovega mesa, ji je spodletel nož, tako da se je urezala v kazalec leve roke.
— Omerović Hamdjo, PU tesar

Pri opažanju stene je imenovanemu padla na nogo lesena klema in mu poškodovala levo nogo nad členkom.

TOZD KOPER (1 nezgoda)

— Govedarica Spasoje, PK tesar
Pri izseku zidu mu je spodrsnilo in je padel z odra na tla

TOZD LJUBLJANA (3 nezgode)

— Tešanović Dragoslav, PK delavec
Pri opaževanju je potreboval plošč širine 20 cm, ko ga je šel iskat, mu je spodrsnilo, tako, da je padel na hrbet, ter dobil udarec v rebra
— Drobac Milan, PK tesar
Pri opažanju stene z vijaki na klin je ob zabijanju klina imenovanemu kladivo zdrsnilo, tako da se je udaril in poškodoval mezinček desne roke

TOZD LJUBLJANA — okolica (4 nezgode)

— Rušiti Bilal, NK delavec
Ko je nosil deske ob izkopanem jarku, se mu je pod nogami podsulo in je padel v jarek. Pri tem se je udaril na hrbtino stran desne roke.
— Djekić Stanimir, NK delavec
Ko je podajal na višje ležeče oder odeske spojke, mu je v oko padel drobec peska
— Buljubašić Ismet, NK delavec
Imenovani je delal pri tesarski skupini, katera je montirala cevni podporni oder. Pri polaganju plohov je izgubil ravnotežje in padel z višine ca. 3 m in si pri tem poškodoval levo stran telesa.
— Vojković Franjo, KV zidar
Imenovani je hotel stopiti s plošče v ca. 90 cm nižje ležečo jamo, pri tem se mu je desna noga zapletla v betonsko

železo tako, da je padel na koleno in si ga poškodoval.

TOZD MARIBOR (5 nezgod)

— Fuš Dragotin, PK zidar
Pri metanju betona v cpaž, mu je nad ca. 1 m visokem delovnem odru spodrsnilo, tako da je padel na tla. Pri tem je potegnil za seboj samokolnico, katera je padla nanj in mu poškodovala levo koleno in levi kolk.
— Lesjak Peter, KV tesar
Pri popravljanju tesa po gradbišču je imenovani dvignil desko v kateri je bil žičnik tako, da si je poškodoval dlan desne roke
— Fabić Ivan, KV zidar
Pri prenašanju betonskih elementov je sodelavec pustil element predčasno na tla tako, da je imenovanemu stisnilo prste na levi roki.
— Skrlac Andrija, NK delavec
Pri nakladanju betonskih cevi za kanalizacijo je imenovanemu stisnilo kazalec na levi roki.
— Staroveški Franjo, KV zidar
Pri rezanju žice z kotnim brusilnim strojem je imenovanemu odletel v oko delček jekla.

TOZD RAVNE NA KOROŠKEM (1 nezgoda)

— Kolar Miroslav, PK strojnik
Pri izbijanju osovine iz ležaja se je odkrnil drobec in zadel imenovanega v levo ličnico.

TOZD NIZKE GRADNJE (1 nezgoda)

— Keč Alija, NK čuvaj
Imenovani je med delom našel zamenjavo, ter odšel v bližnjo gostilno nekaj

pojest. Pri vračanju iz gostilne ga je povozil avto.

TOZD KO — LJUBLJANA (1 nezgoda)

— Kost Ludvik, KV ključavničar
Pri prenašanju železnega podesta v delavnico je enemu sodelavcu spodletelo, pri tem pa je imenovanemu stisnilo mezinček desne roke ob zid.

TOZD KO — MARIBOR (1 nezgoda)

— Glodeš Ivan, KV elektrovarilec
Varil je montažne nosilce na delovnem odru v vel. 2 x 3 m in višine 1 m. Zaradi nenadne omedlevice je padel iz odra in si poškodoval levo roko.

TOZD SKOFJA LOKA (4 nezgode)

— Freljih Slavko, PK žerjavist
Pri razkladanju hladovine je sofer premaknil tovornjak, imenovani je padel iz njega, ter si poškodoval palec desne roke.
— Benedik Franc, NK delavec
Zaradi mokre hladovine je imenovanemu spodrsnilo, ko je po njej hodil, pri tem ga je stisnilo v stopalo desne noge.
— Jeram Anton, voznik viličarja
Ob priki popravila pri polnojaženiku je mojster monter nehotel zadel ob ročico zavore. Imenovani pa je v tem času pridrževal vrtečo se matico tako, da ga je jarek pritisnil ob žleb odvajalnega korita.
— Stravs Alojz, KV kurjač
Imenovani je šel preko žagalnice in se spotaknil ter padel tako, da si je zlomil dva rebra.

TOZD OGP — LJUBLJANA (2 nezgodi)

— Duranović Muhamed, PK strojnik
Imenovani je čistil mešalec in s klad-

ivom odstranjeval grobe dele strnjenegega betona, pri čemer mu je odletel drobec kladiva v oko.

— Krišaničević Steljan, NK delavec
Pri razopaževanju vinogradiškega kola mu je padel kovinski opaž na prst desne noge.

TOZD SPO — LJUBLJANA

— Cerpnjak Steljan, voznik tovornega vozila
Pri čiščenju kasona kamiona je imenovanemu zaradi mokrega in spolzkega poda kasona, spodrsnilo. Pri padcu se je hotel uloviti, pri tem pa je z levo roko prijel za vrata kasona, ki so mu stisnili sredinec in prstanec leve roke.
— Starin Karol, strojnik
Pri vstopanju na bager se je odmaknila stopnica katera je pritrjena na kupolo bagerja. Pri tem ga je zasukalo na levo stran tako, da se je udaril s prsi ob goslenico.
— Moser Ernest, strojnik
Pri zagonu centrifugalne sklopke na vibracijskem valjarju je vrgalo del sklopke kateri je imenovanega zadel v zadnjo stran zapestja na levi roki.

TOZD ŽELEZOKRIVNICA (1 nezgoda)

— Catović Našid, NK delavec
Pri krivljenju armature ga je udarilo železo

TOZD BIRO ZA PROJEKTIRANJE (1 nezgoda)

— Vrecl Jožica, gradbeni tehnik
Pred pisanje na nerodno stopila in si poškodovala gleženj.

Bojan Bambič



Kot vedno je bilo najbolj razburljivo pri nogometu. Seveda pa tudi odbojkaši in balinarji niso zaostajali, saj so bili v vseh disciplinah ogorčeni boji za zmage do konca tekmovanja

XX. letne športne igre Gradisa

PONOVNO MARIBOR

V organizaciji vseh mariborskih TOZD so bile 5. in 6. julija v Mariboru jubilejne XX. letne športne igre Gradisovih delavcev. Več kot 450 nastopajočih iz vseh naših TOZD je pokazalo, kako na posameznih enotah skrbijo za šport in rekreacijo. Tako kot lansko leto so zmagali Mariborčani, ki so zbrali le dve točki več od drugouvrščene kombinirane ekipe biroja, železokrivnice in skupnih služb.

Kot v širši družbeni skupnosti sta tudi v naši delovni organizaciji dobila šport in rekreacija vse več pristašev. Vedno več je novih ljudi, ki se po končanem delu raje zatekajo v naravo ali na športna igrišča, da se tam razgibajo in razvedrijo. Po ustanovitvi temeljnih telesnokulturnih skupnosti in po določitvi financiranja vsega športa je le-ta dokončno izobil mesto v naši družbi. Obnavljanje in organiziranje prepotrebne rekreacije vseh delavcev dobiva svojo veljavo. Mnogo je že bilo akcij (TRIM), ki so in dobro uspevajo, saj vsi počasi spoznavajo, da izrek: »zdrav duh v zdravem telesu« lahko uresničimo le z načrtno rekreacijo in športom. V to smo se lahko prepričali tudi na naših športnih igrah, saj so na njih sodelovali vse vrste delavci od inženirjev, tehnikov, ekonomistov do nekvalificiranih delavcev. Nekoliko skromnejša udeležba kot lansko leto ni odraz poslabšanja športne dejavnosti v naših TOZD, temveč neprimeren datum organiziranja iger. Seveda pa za to ne smemo kriviti organizatorje, ki so morali sprejeti ponujen datum in v zelo kratkem času nad vse uspešno organizirati tekmovanja.

V tekmovalnem delu je bilo tako kot vedno najbolj napeto pri kegljanju in malem nogometu, saj se je v ten panogah prijavilo tudi največ ekip. V obeh disciplinah so imeli največ uspeha domačini in zasluženo osvojili prvi mesti. Medtem ko so bili lani najboljši odbojkaši Jeseničani, so jim tudi v tej disciplini odzeli naslov domačini, medtem ko so odbojkašice Nizkih gradenj in Biroja ponovno premagale vse svoje tekmičice. Od večjih presenečenj lahko omenimo le še uvrstitev lanskih zmagovalcev v balinanju ekipe KO in SPO iz Ljubljane, ki so bili tokrat šele sedmi. Da imajo v Ravnah trenutno najboljše šahiste, so dokazali z izredno kvalitetnimi igrami in nekaterimi efektnimi zmagami. Pa tudi za mlajši rod se nimajo bati, saj so njihovi nasledniki slavili zmago že na mladinskih igrah. V namiznem tenisu še ni sprememb, torej sta ekipi skupnih služb pri moških in Nizkih gradenj pri ženskah še naprej na vrhu. Med strelci so bili tokrat najbolj zbrani Škofjeločani, ki zasluženo odnašajo iz Maribora oba pokala, to je za moško in žensko ekipo.

Med posamezniki sta le Albin Bernard med kegljači in Matija Krnc med pingpongaši obranila naslove. Vsi ostali so ali zamenjali mesta, ali pa niso branili naslova.

Po končanem tekmovalnem delu je sledila svečana razglasitev rezultatov na dvorišču pred samskim domom. Vsem navzočim je najprej spregovoril zastopnik pokrovitelja ing. Ivan Lah, se zahvalil udeležencem za fair športne borbe, najboljšim pa čestital za dosežene uspehe. Za tem so pozdravili vse športnike še ing. Dragovan Sever v imenu glavnega direktorja podjetja — predsednik sindikalnega odbora podjetja Janez Raušl in predsednik organizacijskega odbora Lado Janžekovič. Sledila je proglasitev najboljših ekip, ki so prejele pokale in diplome, najboljši posamezniki pa diplome in praktična darila. Svečanemu delu je po običaju sledila zabava s plesom. Za dobro razpoloženje je poskrbel ansambl Vitek iz Maribora, ki pa je zaradi dežja moral večkrat prekiniti svoje poslanstvo. Vendar tudi kratkotrajne plohe niso mogle preprečiti prijetnega vzdušja, ki je vladalo ob zaključku.

Ob koncu se lahko le še enkrat zahvalimo neumornim organizatorjem, ki so v tako kratkem času tako dobro organizirali letošnje jubilejne igre.

Rezultati tekmovanj:

MALI NOGOMET

1. TOZD GE Maribor in KO Maribor
2. TOZD KO + SPC Ljubljana
3. TOZD GE Celje

ODBOJKA

moški

1. TOZD GE Maribor in KO Maribor
2. TOZD GE Nizke gradnje + Proj. biro Maribor
3. TOZD GE Jesenice

ženske

1. TOZD GE Nizke gradnje + Proj. biro Maribor
2. TOZD GE Jesenice
3. Skupne službe + Proj. biro Ljubljana + Železokrivnica

BALINANJE

1. TOZD GE Jesenice

2. TOZD OGP Ljubljana
3. TOZD GE Ljubljana okolica

SAH

1. TOZD GE Ravne
2. TOZD GE Ljubljana
3. TOZD GE Maribor in KO Maribor

KEGLJANJE

moški ekipno

1. TOZD GE Maribor + KO Maribor
2. Skupne službe + Projektivni biro + Železokrivnica
3. TOZD GE Ljubljana

ženske ekipno

1. Skupne službe + Proj. biro + Železokrivnica
2. TOZD GE Jesenice
3. TOZD GE Nizke gradnje + Proj. biro Maribor

NAMIZNI TENIS

moški ekipno

1. Skupne službe + Proj. biro + Železokrivnica Ljubljana
2. TOZD GE Maribor + KO Maribor
3. TOZD GE Nizke gradnje + Proj. biro Maribor

ženske ekipno

1. TOZD GE Nizke gradnje + Proj. biro Maribor
2. Skupne službe + Proj. biro + Železokrivnica Ljubljana
3. TOZD GE Ravne

STRELJANJE

moški ekipno

1. TOZD GE Škofja Loka
2. TOZD GE Maribor + KO Maribor
3. Skupne službe + Proj. biro + Železokrivnica Ljubljana

ženske ekipno

1. TOZD LIO Škofja Loka
2. Skupne službe + Proj. biro + Železokrivnica Ljubljana
3. TOZD GE Maribor + KO Maribor

KONČNI VRSTNI RED

1. TOZD GE Maribor + KO Maribor
2. Skupne službe + Proj. biro + Železokrivnica Ljubljana
3. TOZD GE Jesenice

REZULTATI POSAMEZNIKOV

STRELJANJE

moški

1. Humek Josip — KO Maribor
2. Taušan Ivan — LIO Šk. Loka
3. Kubaľ Ignac — LIO Šk. Loka

ženske

1. Zupančič Tončka — Skupne službe
2. Remec Marija — GE Ljubljana
3. Debenc Marija — LIO Šk. Loka

NAMIZNI TENIS

moški

1. Krnc Matija — Skupne službe
2. Pogačnik Janez — Skupne službe
3. Kohn Ivo — Železokrivnica

ženske

1. Rep Anica — Nizke gradnje
2. Zvikart Katica — Nizke gradnje
3. Prosen Alenka — Skupne službe

KEGLJANJE

moški

1. Bernard Albin — LIO Šk. Loka
2. Sobočan Marjan — LIO Šk. Loka
3. Tarman Drago — Jesenice

ženske

1. Kucko Cilka — Jesenice
2. Tome Ljuba — Proj. biro Lj.
3. Klemenčič Dora — Skupne službe

In še mnenje organizatorjev

Naši športniki in tudi gostje so se na letnih športnih igrah dobro počutili in bili so v vsem zadovoljni, prav gotovo pa se morajo za to zahvaliti dobrim organizatorjem. Kako jim je uspelo izpeljati tako prireditev, smo vprašali predsednika organizacijskega odbora Lada Janžekoviča in Ivana Kovačiča, upravnika v samskem domu:

— **Tovariš Janžekovič, najbrž ste se krepko oddahnil, ko je bil »športni dan« za vami?**

— O, seveda. Rok za priprave je bil izredno kratek in te so zahtevale človeka, jaz pa sem moral biti še vedno cel na svojem delovnem mestu v komerciali. Če bi hotel, da bi res bilo pripravljeno vse, kot bi želel, bi moral pustiti vse moje običajno delo ob strani.

Za igre se je prijavilo približno 500 športnikov iz 12 enot. Da bi ne bilo v samem športnem delu problemov in zastojev ter tudi kakšen nesporazum, smo angažirali še sodnike in ostale delavce v tekmovalnih res strokovnjake, ki se na svoje delo spoznajo in so dobro organizirali ter vodili borbe v posameznih panogah. Zato kasneje tudi nismo imeli kakšnih pripomb na morebitne nepravilnosti.

Prav nam je prišlo dejstvo, da smo imeli celotno tekmovalje organizirano v Ljudskem vrtu. Tudi ni bilo nobenih zmešnjav: ko je ekipa prišla v Maribor, je dobila svojega vodnika, ki jo je vseskozi spremljal. Vse je potekalo po programu in tekmovanja so se celo končala prej, kot smo pričakovali. Moram pa okreniti tiste, ki so se na tekmovanje prijavili, niso pa prišli niti niso odpovedali svoje udeležbe. Pa še nekaj me moti: na športne igre smo povabili vse predstavnike Gradisovih TOZD in družbenopolitičnih or-

ganizacij v njih ter samoupravnih organov, vendar je bil odziv res slab. Kot da bi jim bilo vseeno, kako bodo teknoval njihove ekipe.

Pri vsej organizaciji smo ugotovili, da smo porabili manj denarja, kot pa so ga porabili lani v Ljubljani, razlika je kar za 1,5 starega milijona; moje mnenje pa je, da smo se kljub manjšim stroškom počutili tega dne boljše kot pa lani.

Ko že govorimo o teh igrah, pa bi opozoril, naj ne bodo več v poletnih dveh mesecih, če hočemo, da bodo potekale s polnim športnim zamahom in brez poškodb. V enem dnevu je treba namreč odigrati toliko tekem, da to zmorejo res le tisti z največjo kondicijo. Za treninge pa je poleti premalo časa, ker je pač glavna delovna sezona.

Na splošno so igre res dobro potekale in tudi zaključek je bil dobro pripravljen, za to pa se moramo zahvaliti ljudem iz samskega doma.

— **Tovariš Kovačič, slišali smo, da ste imeli že s pripravami ogromno dela, pa vam je nazadnje še dež nagajal na zaključni prireditvi. Kljub temu se je vse dobro končalo?**

Saj sam zaključek ob samskem domu ni bilo težko pripraviti. Takrat smo skuhal 420 večerij in bile so lepo servirane našim športnikom in gostom. Potem pa se je vlił dež in vse skupaj smo znosili v našo jedilnico. Kmalu se je vreme toliko popravilo, da smo se lahko preselili nazaj na vrt, vendar le za dve uri, nato pa smo morali zopet bežati. Po drugem dežju je ostalo še približno sto ljudi, ki so zaključili prireditev enkrat ob 3. uri zjutraj. Če bi imeli lep sub večer, bi prav gotovo ostalo še več ljudi do zgodnjega jutra, saj je bilo jedače in pijače dovolj, pa tudi muzika je bila dobra in je vztrajala do konca.



V imenu pokrovitelja je pozdravil vse športnike ing. Ivan Lah, v imenu glavnega direktorja pa ing. Dragovan Sever. Kapetan zmagovalne ekipe Maribora prejema pokal